T.C. İSTANBUL ŞİŞLİ
MESLEK YÜKSEKOKULU

1. MESLEKİ EĞİTİM VE MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÇALIŞTAYI

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

"21. Yüzyılda Meslek Eğitim ve Meslek Yüksekokulları;
Sorunlar ve Çözüm Arayışı"

22 Mayıs 2025

KÜNYE
Kitap Adı: 1. Mesleki Eğitim ve Meslek Yüksekokulları Çalıştayı Bildiri Özetleri Kitabı
Yayımlayan Kurum: İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
Editörler: Öğr. Gör. Dr. Menşure CANPOLAT
Dr. Öğr. Üyesi Gizem KÖPRÜLÜLÜ KÜÇÜK
Tasarım: Sinem HOŞGÖR

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul, 2025
Basım Türü: Elektronik Yayın
e-ISBN: 978-605-66178-7-4

İletişim: Maslak Mh. Atatürk Otosanayi Sitesi 55. Sk. No:8 Sarıyer/ İSTANBUL 0850 474 7868
Telif Hakkı: © 2025 İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek kaydıyla sadece eğitim ve araştırma amacıyla kullanılabilir. Kitapta yer alan bildiri özetlerinin tüm hukuki, akademik ve etik sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Meslek Eğitimi ve Meslek Yüksekokulları; Sorunlar ve Çözüm Arayışı

21. yüzyılda değişen mesleki ihtiyaçlar, meslek yüksekokullarının eğitim yapılarının, öğretim modellerinin ve sektörle kurduğu ilişkilerin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu tarafından 22 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirilecek olan 1. Mesleki Eğitim ve Meslek Yüksekokulları Çalıştayı, "Yüzyılda Meslek Eğitimi ve Meslek Yüksekokulları; Sorunlar ve Çözüm Arayışı" temasıyla çok boyutlu ve disiplinlerarası bir tartışma zemini sunmayı amaçlamaktadır.

Bu kitap, çalıştay kapsamında sunulacak bildirilerin özetlerini bir araya getirerek, mesleki eğitimin güncel sorunlarından yenilikçi öğretim modellerine, dijitalleşmeden sürdürülebilir beceri eğitimine, cinsiyet eşitliğinden akreditasyona kadar pek çok önemli başlıkta geliştirilen akademik yaklaşımları ve çözüm önerilerini paylaşmaktadır. Mesleki eğitimin gelişimine katkı sunma hedefiyle hazırlanan bu kitap, çalıştay sürecinin bilgi temelli ve yapıcı bir zeminde ilerlemesini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Farklı üniversitelerden akademisyenlerin, sektör temsilcilerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve öğrencilerin katkılarıyla şekillenen bildiriler, çalıştay sürecine yön verecek temel tartışma konularını önceden ortaya koyarak katılımcılar için ortak bir düşünsel zemin oluşturmaktadır.

Katılımcıların bildiriler ışığında zenginleştirilmiş tartışmalarla çalıştaya katkı sunmalarını diler, verimli ve etkili bir paylaşım ortamı yaratılmasını temenni ederiz.

ÇALIŞTAY DÜZENLEME KURULU

ÇALIŞTAY DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Selin Sarılı (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Müdürü)
Öğr. Gör. Aysun ERGİN (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Müdür Yardımcısı)
Öğr. Gör. Burak ALKAN (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Müdür Yardımcısı)
Doç. Dr. Evin DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Arif Emre ERDEN
Dr. Öğr. Üyesi Gizem KÖPRÜLÜLÜ KÜÇÜK
Öğr. Gör. Dr. Menşure CANPOLAT
Öğr. Gör. Elif MİRAL OKTAY
Öğr. Gör. Şenay ŞİRİN
Öğr. Gör. Ezgi ÖZMEN
Duygu Yıldırım (Öğrenci)

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Aynur AYDIN İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Arzu İpek YÜKSELEN İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Arzu ÖZYÜREK Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram DEMİR İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Fadıl ÖZYENER Bursa Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ÜNVER Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Nazife GÜNGÖR Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Z. Dina ÇAKMUR YILDIRTAN Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Asuman KUTLU Beykent Üniversitesi
Doç. Dr. Emine ATICI Okan Üniversitesi
Doç. Dr. Emrah DOĞAN Bitlis Eren Üniversitesi
Doç. Dr. Evin DOĞAN İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
Doç. Dr. Günay EROL Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin Çağan KILINÇ İstanbul Aydın Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim AVCI Gümüşhane Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem Gözün KAHRAMAN Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Selin SARILI İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
Doç. Dr. Y. Özhan TÜRKER İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
Dr. Öğr. Üyesi Arif Emre ERDEN İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
Dr. Öğr. Üyesi Asya ÇETİN Karabük Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gizem KÖPRÜLÜLÜ KÜÇÜK İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kerem BÖRÜ Gelişim Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yeliz GÖREN İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu

ÇALIŞTAYI PROGRAMI

Tarih: 22 Mayıs 2025
Yer: İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Maslak Yerleşkesi
Ana Tema: "21. Yüzyılda Mesleki Eğitim ve Meslek Yüksekokulları: Sorunlar ve Çözüm Arayışı"

10.00 - 10.30 **Açılış Konuşmaları** (Salon: Collesium Sınıfı)
Mütevelli Heyet Başkanı İBRAHİM AYBAR
İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. SELİN SARILI

11.00 - 12.00 **Bildiri Sunumları** (Paralel Oturumlar)

Oturum 1 **Karşılaştırmalı ve Yenilikçi Modeller** (Salon: Collesium Sınıfı)
Moderatör: Prof. Dr. AYNUR AYDIN (İstanbul Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Faruk YAHŞİ & Doç. Dr. İbrahim Taha DURSUN (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Türkiye'de Mesleki Eğitime Yönelik Bir Model Önerisi: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nin 3+1 Uygulamalı Eğitim Deneyimi

Öğr. Gör. Ali Batuhan YILDIZ (Doğuş Üniversitesi)
Öğrenme Analitiği Uygulamalarının Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Başarılarına Etkisi

Öğr. Gör. Ali Can GÖZCÜ (Hakkari Üniversitesi)
Mesleki Eğitimin Farklı Ülke Örneklerinde İncelenmesi

Öğr. Gör. Dr. Menşure CANPOLAT & Öğr. Gör. Özge ÇAKMAK (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Sağlık Meslek Yüksekokullarında Öğrenci ve Akademisyenlerin Akademik Çalışmalara Teşviki: Sorunlar ve Stratejiler

Öğr. Gör. Reyhan SAKALLI (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Sağlık Alanında Dijital Yeterlilik: Meslek Yüksekokullarında Sağlık Öğrencilerinde Simülasyon Eğitimi

Oturum 2 **Uygulamalı Eğitim, Staj ve İstihdam** (Salon: 4K04)
Moderatör: Doç. Dr. HÜSEYİN ÇAĞAN KILINÇ (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Şehnaz ÖZATAY & Öğr. Gör. Ezgi YIKICI & Öğr. Gör. Çağlar KAYA & Öğr. Gör. Çisem ÖĞRE (Çanakkale 18 Mart Üniversitesi)
Türkiye'de Meslek Yüksekokullarında Staj ve Uygulamalı Eğitimin Önemi

Öğr. Gör. Nisanur MUTLUŞAHİNOĞLU (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Meslek Yüksekokullarında Staj, Mesleki Uygulama ve İstihdam Sorunları; Yapısal Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Deniz GÜR (İstanbul Atlas Üniversitesi)
Ön Lisans Öğrencilerinin Kariyer Planlamaya Yönelik Düşüncelerinin Belirlenmesi: Nitel Bir Araştırma

Öğr. Gör. Sedef Şenbil ALP (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Meslek Yüksekokullarında Staj, Mesleki Uygulama ve İstihdam Sorunları

Oturum 3 **Dijitalleşme ve Yenilikçi Eğitim Uygulamaları** (Salon: 4K05)
Moderatör: Doç. Dr. MURAT CAN PEHLİVANOĞLU (İstanbul Kent Üniversitesi)

Prof. Dr. Abdulkadir CENGİZ & Dr. Öğr. Üyesi Rıza Emre ERGÜN & Öğr. Gör. Ahmet AKCAKAYA (Kocaeli Üniversitesi)
Dijital ve Yapay Zekâ Temelli Yükseköğretim Programlarında Müfredat Revizyonu Gerekliliği: Doküman Analizi Temelli Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Seda ERDOĞAN (İstanbul Galata Üniversitesi)
Dijital Dönüşüm, Yaratıcı ve Yenilikçi Mesleki Eğitim Modelleri

Öğr. Gör. Özge ÇAKMAK & Öğr. Gör. Dr. Menşure CANPOLAT (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Sağlık Eğitiminde Yaratıcı ve Yenilikçi Öğretim Modelleri

Öğr. Gör. Dinçer ADİLLER & Öğr. Gör. Elif MİRAL OKTAY (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Mesleki Eğitimde Dijitalleşme ve Eşitsizlik

12.00 - 13.00 **Öğle Yemeği**

13.00 - 14.00 **Bildiri Sunumları** (Paralel Oturumlar)

Oturum 4 **Sosyal Boyut: Eşitlik, Katılım, Öğrenci Merkezlilik** (Salon: Collesium Sınıfı)
Moderatör: Doç. Dr. SELİN SARILI (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)

Doç. Dr. Evin DOĞAN (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Seçmeli mi? Zorunlu mu? Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Temelli Mesleki Eğitim Gereksinimi

Öğr. Gör. Yunus Emre AYDIN (Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi)
Sosyal İçerikli Seçmeli Derslerin Öğrencilerin Sosyal Etkileşimlerine Katkıları ve Meslek Yüksekokulları İçin Öneriler

Öğr. Gör. Şenay ŞİRİN (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Göç ve Kültürel Çeşitlilik Bağlamında Meslek Yüksekokullarında Yabancı Öğrenci Deneyimleri

Öğr. Gör. Melis Ay YÜZÜGÜLDÜ & Öğr. Gör. İrem ÇAKIR DEMİR (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Mezun Görüşleri Işığında Eğitim Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi; İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Örneği

Oturum 5 **İstihdam, Kırsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik** (Salon: 4K04)
Moderatör: Prof. Dr. BAYRAM DEMİR (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Murat HATİPOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Meslek Yüksekokullarındaki Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Mesleki Eğitiminin Zanaatsal Meslek Edindirme Kursları Halinde Kırsal Kalkınma Eğitim Modeline Uyarlanması; Kırsal Süstaşı İşleme ve Kırsal Kuyum-Zanaatsal Üretim Modelinin Geliştirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Meslek Yüksekokullarının İstihdama Erişim Bağlamında Ulusal Kalkınmaya ve İşsizliğin Azaltılmasına Yönelik Katkıları

Öğr. Gör. Yasin ATALAY & Öğr. Gör. Süleyman BAKKAL (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Türkiye'de Meslek Yüksekokulları Programları ve İşgücü Piyasası Uyumu: Veriye Dayalı Bir Analiz

Öğr. Gör. İrfan YOLACAN (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Meslek Yüksekokullarında Aşçılık Eğitimi Gıda Tedarik Zinciri: Sürdürülebilir Envanter Yönetimi

Öğr. Gör. Dr. Tuğba MANİCİ (İstanbul Şişli Meslek Yüksekoku)
Meslek Yüksekokullarında Staj Süreçlerinin Dijitalleştirilmesi: Verimlilik Ve Sürdürülebilirlik

Oturum 6 **Uygulamalı Öğrenme, Akreditasyon ve Sektörel Gereksinimler** (Salon: 4K05)
Moderatör: Prof. Dr. GÜLDEN SINMAZIŞIK (Marmara Üniversitesi)

Öğr. Gör. Hilal SUCU (Doğuş Üniversitesi)
İnternet ve Ağ Teknolojileri Programın Sektörel Beklentilerle Uyumu; Teorik-Uygulamalı Eğitim Dengesi

Öğr. Gör. Yalım GÜLTEKİN (Başkent Üniversitesi)
Türkiye'de Yer Alan Önlisans Makine Programlarının Akreditasyon Süreci

Dr. Öğr. Üyesi Vedat CANER (İstanbul Beykent Üniversitesi)
Meslek Yüksekokullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminde Uygulamalı Öğrenme Yöntemlerinin Rolü ve Gelecek Perspektifleri

Öğr. Gör. Derya BOLAT (İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu)
Sağlık Eğitiminde Yenilikçi Eğitim Modellerinin Kullanılması ve Geliştirilmesi: Meslek Yüksekokulları Perspektifi

14.00 - 14.15 **Kahve Arası**

14.15 - 15.00 **Tartışma Oturumları**

- 1. Çalışma Grubu Tartışma Oturumu (Salon: Collesium Sınıfı)
- 2. Çalışma Grubu Tartışma Oturumu (Salon: 4K05)

15.00 - 15.15 **Kahve Arası**

15.15 - 16.30 **Ortak Değerlendirme Oturumu**

- Oturum Raportörlerinin Çalıştay Çıktılarını Sunması
- Katılımcı Katkıları Ve Genel Değerlendirme
- Kapanış Konuşmaları

MESLEKİ EĞİTİMİN FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİNDE İNCELENMESİ

Ali Can GÖZCÜ

Öğr. Gör. Hakkâri Üniversitesi
Yüksekova Meslek Yüksekokulu Ulaştırma Hizmetleri Programı

https://orcid.org/0000 0002 2192 8444

ÖZET

Mesleki eğitim; mesleki veya teknik eğitim veren okul veya kurumları tarafından kişilerin becerilerini belirli bir seviyeye getirebilmeleri amacı ile verilen eğitimi ifade eden bir süreçtir. Meslekî eğitim, bireye iş yaşamında belirli bir meslek ile beceri, bilgi, tecrübe ve iş alışkanlıklarını kazandırmayı amaçlayan iş hayatına adaptasyonu ve kişiliği geliştirmeyi mümkün hale getirmeyi amaçlar. Mesleki eğitimin verilmesinin bir başka amacı ise, toplumun gayeleri ve iş alanlarının taleplerine yönelik olarak kişilere belirli olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi birikimi, beceri ve uygulama konusunda yeterliliğin kazandırılması amaç edinilir. Mesleki Eğitim ülkelerin gelişmelerinde ve kalkınmalarında, sanayileşmenin ana unsuru olan bilgi birikimi, beceri ve iş alışkanlığına sahip olan yüksek verimi sağlayabilecek insan gücünün meydana çıkarılmasında önemli role sahiptir. Hakkâri Üniversitesi yürütücülüğünde 2020 yılında kabul edilen ve 2023 yılında sona eren AB Erasmus+ KA202 Mesleki Eğitim Stratejik Ortaklık Projeleri çerçevesinde "Gelecek Seçimlerine Destek Projesi" tamamlanmıştır. Proje çerçevesinde 5 ülkede (Türkiye, İtalya, İspanya, Slovenya ve Hollanda) mesleki eğitime ilişkin odak grup görüşmeleri, anketler ve alan ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı proje çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışmaların bütüncül bir şekilde değerlendirilmesi ve AB ile Türkiye düzeyinde mesleki eğitim kurumlarına ilişkin gözlemlerin paylaşılmasıdır. Gerçekleştirilen çalışma örneklem olarak seçilen 5 ülkenin mesleki eğitim alanında ortaklaşan sorunları olduğu gibi farklılaşan güçlü yönlerinin bulunduğunu da göstermiştir. Mesleki eğitime ilişkin sorunların temelinde eğitim sistemleri ve politikalarının yanı sıra, toplumun mesleki kurumlara bakış açılarından kaynaklı olumsuzlukların olduğu görülmüştür. Ayrıca mesleki eğitim okullarında eğitim gören gençlerin örneklemde yer alan tüm ülkelerde ortak bir sorun olarak gördüğü mesele motivasyondur. Mesleki eğitim alanında eğitim gören gençlerin çoğu daha yüksek puanlı okullarda okuyamadığı için zorunlu bir seçim olarak mesleki eğitim kurumlarını seçtikleri görülmüştür. Ayrıca örneklemde yer alan bu gençlerde geleceğe ilişkin hedef ve beklentilerinin düşük seviyede olduğu, kariyer planlama süreçlerine dair umutsuz oldukları tespit edilmiştir. Mesleki eğitimin nitelikli insan gücü yetiştiren yönlerinin farkındalığının düşük olduğu bu gençlerde meslek edinme süreçleri bir zorunluluk olarak görülmekte ve meslek seçimlerinin kendi yetenekleri ve talepleri dışında gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Mesleki eğitim kurumlarının nitelik ve donanımları ise ülkeler arası farklılaşmaktadır. Özellikle gençlere sunulan uygulama süreçlerine ilişkin imkanlar ülkeler bazında farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki eğitim, eğitim sistemleri, öğrenci tutumları.

EXAMINATION OF VOCATIONAL EDUCATION IN DIFFERENT COUNTRIES

ABSTRACT

Vocational education is a proses that refers to the training provided by vocational or technical education schools or institutions in order to bring people's skills to a certain level. Vocational education aims to make it possible for the individual to adapt to business life and to develop personality, aiming to gain skills, knowledge, experience and work habits with a specific profession in business life. Another purpose of vocational education is to provide individuals with the knowledge, skills and practical competence required by a specific profession in line with the goals of society and the demands of business areas. Vocational Education has an important role in the development and development of countries, in the creation of manpower that can provide high efficiency, which has the knowledge, skills and work habits that are the main elements of industrialization. Within the framework of EU Erasmus+ KA202 Vocational Education Strategic Partnership Projects, which were accepted in 2020 and ended in 2023, "Support to Choose Future Project" was completed under the leadership of Hakkari University. Within the framework of the project, focus group discussions, surveys and field visits on vocational education were carried out in 5 countries (Turkey, Italy, Spain, Slovenia and the Netherlands). The aim of this study is to evaluate these studies carried out within the framework of the project in a holistic manner and to share observations on vocational education institutions at EU and Turkish level. The study has shown that the 5 countries selected as a sample have common problems in the field of vocational education as well as differentiating strengths.

It has been observed that the problems related to vocational education are based on education systems and policies, as well as the negativities arising from the society's perspective on vocational institutions. In addition, motivation is an issue that young people in vocational education schools see as a common problem in all countries in the sample. It has been observed that most of the young people studying in vocational education choose vocational education institutions as a compulsory choice because they cannot study in schools with higher scores. It was also found that these young people in the sample had low levels of goals and expectations for the future and were hopeless about their career planning processes. In these young people, who have low awareness of the aspects of vocational education that train qualified manpower, the process of acquiring a profession is seen as a necessity and it is observed that their choice of profession takes place outside their own abilities and demands. The quality and equipment of vocational education institutions differ across countries. In particular, the opportunities offered to young people regarding the implementation processes differ across countries.

Keywords: Vocational education, education systems, student attitudes.

MESLEK YÜKSEKOKULLARININ İSTİHDAMA ERİŞİM BAĞLAMINDA ULUSAL KALKINMAYA VE İŞSİZLİĞİN AZALTILMASINA YÖNELİK KATKILARI

Özgür BAŞYİĞİT

Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı

https://orcid.org/0000-0003-4307-4539

ÖZET

Son yıllarda yükseköğretim kurumlarından mezun olanların sayısı ve yüzdesi önemli ölçüde artmıştır. Bu artış, yükseköğretim mezun sayısının ulusal kalkınmaya liderlik ettiğine dair inanca uygun olsa da mezunların istikrarlı işlerde istihdamına yönelik kamusal söylemin iş dünyasında ne düzeyde karşılık bulduğu konusundaki tartışma devam etmektedir. Söz konusu tartışma istihdam piyasasının ihtiyacı olan çalışanların niteliklerinin belirlenmesi ve işgücü açığı yaşanan sektörlerin taleplerinin karşılanması noktalarında yoğunlaşmıştır. Ekonomik büyüme ve sosyal refah açısından mesleki ve teknik eğitim çok önemlidir. Dolayısıyla bu düzeyde eğitime odaklanmış yüksekokullarının sayısının ve kontenjanının artırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Pek çok ülkede işverenler mesleki ve teknik eğitimi içeren yükseköğretimin genişletilmesi gerektiğine inanmaktadır. Bu inancın doğruluğu ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerde görülmüştür. Mesleki eğitime verilen önem ve meslek yüksekokullarının varlığı ile ekonomik büyüme arasında yakın bir ilişki vardır. Teknik çalışan ihtiyacına yönelik eğitim veren yükseköğretimin yaygınlaştırılması kalkınmanın temel gereğidir. Bununla birlikte özellikle son on yıl itibariyle yükseköğretim mezunlarının istihdamında azalma görülmüş ve gençler arasına iş fırsatlarına ilişkin endişeler ortaya çıkmıştır. Mezunların işsizlik düzeyi genel olarak kötüleşen bir seyir izlemiştir. Bu durumu tersine çevirmek konusunda en güçlü refleksi gösteren yapıların meslek yüksekokulları olması dikkate değer bir gelişmedir. Eğitim çeşitliliğinin ve müfredatın güncellenmesi gibi öğrencileri iş dünyasına hazırlamanın farklı yollarına odaklanan meslek yüksekokulları, mezunlarının istikrarlı işlere erişmesine çok büyük katkılar sağlamışlardır. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimle iş dünyası arasındaki ilişkilere yönelik ilginin artmasıyla birlikte rekabetçi öğrenim ve araştırma fırsatları yaratılmıştır. Bu çerçevede meslek yüksekokullarının öncelikli hedefi mezunların işsiz kalmasını engellemekten çok istikrarlı işlerde istihdam edilmeleri olmuştur. Bunun soncu olarak meslek yüksekokulları tarafından sunulan eğitime aktif bir şekilde dahil olarak kendilerini geliştiren mezunların istihdam oranlarında ve çalışmalarının sürekliliğinde artış sağlanmıştır. Yükseköğretimin teknik alanlar için uygun olmadığı yönlü önyargının kırılmasıyla birlikte mesleki eğitim ile işsizlik arasında uyumsuzluk olduğu anlayışı yerini güvenceli istihdama ulaşma yolunun meslek yüksekokullarından geçtiği fikrine bırakmıştır. Günümüzde yükseköğrenim görmüş kişilerin meşgul olduğu işlerin eğitim gördükleri alanların dışında kalması yönlü örneklere sıklıkla rastlanmaktadır. Ancak söz konusu olumsuzluk

meslek yüksekokulu mezunlarında çok daha sınırlı bir biçimde karşımıza çıkmaktadır. Meslek yüksekokullarının işverenlerin beklentilerine uygun eğitim müfredatları izlemeleri, ders içeriklerini sürekli olarak yenilemeleri, başta yapay zeka olmak üzere teknolojik ve dijital gelişmelere kolaylıkla uyum sağlamaları sayesinde mezunları üst düzey beceriler elde etmişlerdir. Bunun sonucu olarak meslek yüksekokulları mezunları, eğitimlerine uygun istikrarlı işlere ve tatmin edici ücret düzeylerine kolaylıkla erişmişlerdir. Diğer bir deyişle meslek yüksekokulu mezunlarının istihdamı artmış, üstelik bu artış büyük ölçüde istikrarlı işlerde gerçekleşmiştir. Çalışmamızda öncelikle mesleki eğitimin istihdam ve güvenceli işlerle olan ilişkisi tanımlanacaktır. Akabinde meslek yüksekokulları ile iş dünyası arasındaki iletişimin yaygınlaşmasına yönelik gelişmeler ortaya konarak mezunların iş tatmini arayışları ve bu arayışlarının ne düzeyde karşılık bulduğu incelenecektir. Son olarak meslek yüksekokullarının ulusal eğitim politikasına katkı sağlayan istihdama erişime dönük fikir ve eylemleri ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, yapay zekâ, iş dünyası, meslek yüksekokulları, istihdam, istikrar.

VOCATIONAL SCHOOLS' CONTRIBUTIONS TO NATIONAL DEVELOPMENT AND REDUCTION OF UNEMPLOYMENT IN THE CONTEXT OF ACCESS TO EMPLOYMENT

ABSTRACT

The number and percentage of graduates from higher education have increased significantly in recent years. This increase continues to be a debate on the level of public discourse on employment in the business world, even though it is financially appropriate for graduates to lead the national administration of higher education graduates. The discussion in question has focused on determining the performance of the employees needed by the employment market and meeting the gap in the sector. Vocational and technical education is very important in terms of economic growth and social welfare. Therefore, the increase in the number of students and quotas of higher education schools focused on this level of education has emerged. In many countries, employers believe in the expansion of higher education including vocational and technical education. There is an economically developed type of this belief. There is a close relationship between the importance given to vocational education and the existence of vocational schools and economic growth. The expansion of higher education that provides education for the needs of technical workers is the basic condition of development. However, especially in the last decade, there has been a decrease in the employment of higher education graduates and concerns about job opportunities

have emerged among young people. The unemployment rate of graduates has generally been deteriorating. It is a remarkable development that the structures that have shown the strongest reflex in reversing this situation are vocational schools. Focusing on different ways of preparing students for the business world, such as the diversity of education and the updating of the curriculum, vocational schools have made great contributions to their graduates' access to stable jobs. With the increasing interest in the relations between the education provided in vocational schools and the business world, competitive learning and research opportunities have been created. In this context, the primary goal of vocational schools has been to employ graduates in stable jobs rather than prevent them from becoming unemployed. As a result, there has been an increase in the employment rates and continuity of studies of graduates who actively participate in the education provided by vocational schools and improve themselves. With the breakdown of the prejudice that higher education is not suitable for technical fields, the understanding that there is an incompatibility between vocational education and unemployment has been replaced by the idea that the path to secure employment is through vocational schools. Today, examples of jobs that people with higher education are engaged in outside the fields they were educated in are frequently encountered. However, this negativity is encountered in a much more limited way in vocational school graduates. Graduates have acquired high-level skills thanks to the fact that vocational schools follow educational curricula that are in line with employers' expectations, constantly renew course content, and easily adapt to technological and digital developments, especially artificial intelligence. As a result, graduates of vocational schools have easily accessed stable jobs and satisfactory wage levels that are suitable for their education. In other words, the employment of vocational school graduates has increased, and this increase has largely occurred in stable jobs. In our study, first of all, the relationship between vocational education and employment and secure jobs will be defined. Then, developments in the spread of communication between vocational schools and the business world will be presented, and the graduates' search for job satisfaction and the level to which these searches are met will be examined. Finally, the ideas and actions of vocational schools regarding access to employment that contribute to national education policy will be tried to be revealed.

Keywords: Technology, artificial ıntelligence, business world, vocational schools, employment, stability.

GÖÇ VE KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK BAĞLAMINDA MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA YABANCI ÖĞRENCİ DENEYİMLERİ

Şenay ŞİRİN

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı

https://orcid.org/0000-0001-9294-3855

ÖZET

Son yıllarda, göç ve eğitim hareketliliği ile birlikte farklı kültürlerden gelen yabancı öğrenciler üniversite ortamlarını çeşitlendiren ve zenginleştiren önemli bir grup haline gelmişlerdir. Türkiye, artan sayıda yabancı öğrenciyi kabul eden ülkelerden biri haline gelirken, üniversitelerde bu öğrencilerin karşılaştığı kültürel uyum süreçleri hem öğrenciler hem de akademik ve idari tüm personel için önemli bir konu olmuştur. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerde eğitim gören yabancı öğrencilerin kültürel uyum süreçlerini ve karşılaştıkları zorlukları anlamak ve bu süreçteki deneyimlerinin incelemesine katkı sağlamaktır. Araştırma, İstanbul'da yer alan bir vakıf üniversitesinde eğitim gören 10 yabancı öğrenci ile yapılan görüşmelere dayanmaktadır. Öğrenciler; Özbekistan, Azerbaycan, Türkmenistan gibi farklı coğrafyalardan gelen ön lisans öğrencileridir. Görüşmeler yarı yapılandırılmış formata dayalı olarak gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İncelemelerden elde edilen bulgular doğrultusunda katılımcıların büyük çoğunluğu, Türkçe yeterlilik düzeylerinin akademik başarıları ve sosyal uyumları üzerinde doğrudan etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Özellikle sınıf içi etkileşimlerde dil bariyeri hem ders takibini hem de grup çalışmaları ve tartışmalara katılımı sınırlayıcı bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Öte yandan bazı öğrenciler, üniversitenin sunduğu dil destek programlarının özellikle ilk dönemde uyum sürecini kolaylaştırdığını ve bu programların hem akademik hem de sosyal açıdan önemli katkılar sunduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin dil yeterliliği konusunda yaşadıkları zorluklar dikkat çekmekle birlikte, bu sürecin kişisel çaba, sosyal etkileşim ve üniversitenin sağladığı destekler ile aşılabildiği görülmektedir. Katılımcıların önemli bir kısmı, sosyal etkileşimlerde karşılaştıkları güçlüklerin özellikle kültürel farklılıklardan kaynaklandığını belirtmişlerdir. Üniversite bünyesinde düzenlenen sosyal etkinliklerin, öğrencilerin sosyal çevreye entegrasyonunu kolaylaştırdığı ifade edilmiştir. Öğrenciler, özellikle farklı kültürlerin tanıtıldığı etkinliklerin, kültürel paylaşım günlerinin ve yemek kültürlerinin üniversite ortamına önemli katkılar sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Tüm bu bulgular, sosyal dışlanma hissinin bazı öğrenciler açısından güçlü şekilde deneyimlendiğini ancak uygun destek mekanizmaları ve karşılıklı etkileşimlerin bu süreci olumlu yönde dönüştürebildiğini göstermektedir. Bazı öğrenciler, öğretim üyelerinin kültürel farkları daha fazla göz önünde bulundurması gerektiğini belirtmiş ve bu konuda daha açık fikirli bir yaklaşım beklediklerini dile getirmişlerdir. Bu görüşler, öğretim üyelerinin kültürel çeşitliliği saygı çerçevesinde ele almasının, öğrencilerin üniversiteye olan aidiyet duygusunu güçlendirebileceğini göstermektedir. Sonuç olarak üniversiteler,

kültürel çeşitliliği sadece kabul etmekle kalmamalı, aynı zamanda bu çeşitliliği destekleyen ve teşvik eden bir ortam yaratmalıdır. Kültürel farkları saygı çerçevesinde kabul eden bir yaklaşım, hem yabancı öğrencilerin üniversite deneyimlerini iyileştirecek hem de üniversite ortamını daha kapsayıcı ve dinamik bir hale getirecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, kültürel çeşitlilik, yabancı öğrenciler, kültürlerarası etkileşim.

EXPERIENCES OF INTERNATIONAL STUDENTS IN VOCATIONAL SCHOOLS WITHIN THE CONTEXT OF MIGRATION AND CULTURAL DIVERSITY

ABSTRACT

In recent years, with increasing migration and educational mobility, international students from diverse cultural backgrounds have become a significant group that diversifies and enriches university environments. As Turkey has become one of the countries accepting a growing number of international students, the cultural adaptation processes experienced by these students have become an important issue not only for the students themselves but also for academic and administrative staff within universities. The aim of this study is to understand the cultural adaptation processes of international students studying at universities in Turkey and to contribute to the examination of the challenges they face throughout this journey. The research is based on interviews conducted with 10 international associate degree students studying at a foundation university in Istanbul. These students come from various regions, including Uzbekistan, Azerbaijan, and Turkmenistan. The interviews were conducted using a semi-structured format, and the data obtained were analyzed through content analysis. According to the findings derived from the analysis, the majority of participants stated that their level of Turkish language proficiency had a direct impact on their academic success and social integration. In particular, language barriers during

classroom interactions were identified as a major obstacle, limiting both their ability to follow lessons and their participation in group work and discussions. On the other hand, some students noted that the language support programs offered by the university, especially during the first semester, facilitated the adaptation process and made significant contributions both academically and socially. Overall, although language proficiency challenges were prominent, it was observed that these difficulties could be overcome through personal effort, social interaction, and institutional support provided by the university. A significant portion of participants highlighted that the difficulties they encountered in social interactions stemmed mainly from cultural differences. Social events organized within the university were reported to help students integrate into their social environment more easily. In particular, students emphasized that events promoting different cultures, cultural exchange days, and activities centered around food traditions could greatly enrich the university atmosphere. All these findings indicate that while the feeling of social exclusion was strongly experienced by some students, appropriate support mechanisms and mutual interactions had the potential to transform this process positively. Some students expressed the need for faculty members to be more mindful of cultural differences and voiced their expectation for a more open-minded approach. These views suggest that an approach by faculty that embraces cultural diversity with respect could enhance students' sense of belonging to the university. In conclusion, universities should not only accept cultural diversity but also create an environment that supports and encourages it. An approach that respects and values cultural differences will not only improve international students' university experiences but also help create a more inclusive and dynamic academic environment.

Keywords: Migration, cultural diversity, international students, intercultural interaction.

SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA ÖĞRENCİ VE AKADEMİSYENLERİN AKADEMİK ÇALIŞMALARA TEŞVİKİ: SORUNLAR VE STRATEJİLER

Menşure CANPOLAT

Öğr. Gör. Dr., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Elektronörofizyoloji Programı

https://orcid.org/0000-0002-1375-3293

Özge ÇAKMAK

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Elektronörofizyoloji Programı

https://orcid.org/0000-0002-3232-0311

ÖZET

Bu çalışma, Sağlık Meslek Yüksekokullarında (SMYO) öğrenci ve öğretim elemanlarının akademik çalışmalara katılımını artırmaya yönelik mevcut durumu incelemeyi ve bu süreçte karşılaşılan zorlukları belirlemeyi amaçlamaktadır. Literatür taraması yöntemiyle, SMYO'larındaki akademik üretkenliği etkileyen faktörler analiz edilmiştir. Bulgular, araştırma kültürünün eksikliği, akademik danışmanlık yetersizliği, altyapı sorunları ve zaman yönetimi zorluklarının öğrencilerin akademik başarılarını ve araştırmalara katılımlarını olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, akademik çalışmaların teşviki konusunda gerekli teşvik sistemlerinin yetersiz olduğu, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin araştırma süreçlerine daha fazla dâhil edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, mentorlük sistemlerinin güçlendirilmesi, araştırma yöntemleri derslerinin yaygınlaştırılması, öğrencilere küçük ölçekli araştırma projelerinde finansal destek sağlanması gibi çözümler önerilmektedir. Küresel ölçekte yapılan araştırmalar ve benzer alandaki diğer çalışmalar, erken dönemde akademik üretkenliğin teşvik edilmesinin sağlık profesyonellerinin gelişimi ve sağlık hizmetlerinin kalitesi açısından önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, sağlık meslek yüksekokullarında akademik teşvik sistemlerinin yapılandırılması, öğrencilerin akademik süreçlere daha aktif katılımını sağlayarak, sağlık alanında nitelikli ve araştırma odaklı profesyonellerin yetişmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık meslek yüksekokulu, öğrenci katılımı, araştırma kültürü, eğitimde kalite.

ENCOURAGING STUDENTS AND ACADEMICIANS TO ACADEMIC STUDIES IN VOCATIONAL SCHOOLS OF HEALTH: PROBLEMS AND STRATEGIES

ABSTRACT

This study aims to examine the participation of students and faculty members in academic work at Vocational Schools of Health (VSH) and to identify the challenges and obstacles they face in contributing to research and academic productivity. A literature review method was used to analyze factors affecting academic productivity in VSHs. The findings indicate that the lack of a research culture, inadequate academic advising, infrastructure issues, and time management difficulties negatively affect students' academic achievements and their participation in research activities. Furthermore, it highlights the insufficiency of incentive systems and the need for more involvement of faculty members and students in research processes. In this context, solutions such as strengthening mentorship systems, expanding research methods courses, and providing small-scale financial support for student research projects are suggested. Global studies and similar research in the field emphasize the importance of encouraging early academic productivity for the development of health professionals and the quality of healthcare services. In conclusion, structuring academic incentive systems in Vocational Schools of Health will enable students to engage more actively in academic processes, thereby contributing to the development of qualified and research-oriented professionals in the healthcare field.

Keywords: Vocational school of health, student participation, research culture, quality in education

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ KUYUMCULUK VE TAKI TASARIMI MESLEKİ EĞİTİMİNİN ZANAATSAL MESLEK EDİNDİRME KURSLARI HALİNDE KIRSAL KALKINMA EĞİTİM MODELİNE UYARLANMASI; KIRSAL SÜSTAŞI İŞLEME VE KIRSAL KUYUM-ZANAATSAL ÜRETİM MODELİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Murat HATİPOĞLU

Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksekokulu El Sanatları Bölümü Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programı

https://orcid.org/0000-0002-4345-9052

ÖZET

Anadolu topraklarında altı yüz yılı aşkındır süregelen ve sadece erkeklerin ve büyük oranda gayr-i Müslümlerin dahil olduğu alaylı (usta-çırak ilişkili) kuyumculuk zanaatının öğretimi, 1983-84 öğretim yılından itibaren Türkiye üniversiteleri içerisinde ilk kez Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde hem erkeklere hem de bayanlara her din ve ırka eşit fırsat eşitliği doğuracak imkanlarla ön lisans düzeyinde mektepli (akademisyen-öğrenci ilişkili) olarak başlatılmıştır. Günümüze kadar bu model öğreti çok sayıda üniversitenin ön lisans, lisans ve lisans üstü düzeylerinde farklı adlar adı altında dahi olsa devam ede gelmektedir. Bu eğitimin oluşturulmasının temel amacı ve ana çatısı toplumdaki her kesimden erkek ve bayanın yeteneklerinin ortaya çıkartılması için, Anadolu topraklarında jeolojik zamanlar boyunca yaklaşık 45 türde oluşmuş ve değerleri milyarlarca lirayla ifade edilebilecek süs taşlarını (mücevher taşlarını), altın, gümüş gibi soy metallerle birlikte kullanarak, efsane ve insanı yaşamlardaki olayların da içinde vücut bulabileceği tasarımsal boyutuyla mücevherat ve takılar üretmenin yolunu açmaktı. Yaklaşık 40 yıldır süre gelen üniversite sınıflarında ve atölyelerindeki uygulanan mesleki-zanaatsal öğreti modeli, pandemi sonrası ekonomik şartların ağırlaşması ile maalesef ekonomik koşullardan hem meslek atölyelerine yeni teknolojik cihazların alınamaması hem de başka kent ve kırsal bölgelerden gelen öğrencilerin barınma, ulaşım ve yiyecek-içecek gibi temel harcama ihtiyaçlarının finansmanındaki ekonomik zorluklar sonucu, muazzam bir öğrenci erozyonuna maruz kalmaktadır. Dijital dönüşümün sağladığı avantaj ve kolaylıklar (uzaktan öğretim, zoom toplantıları vb.) olsa bile, bu erozyonu önlemede sadece kampüs içi mesleki eğitim modelleri yerine hem kampüs içi hem uzaktan hem de bölgesel ve yerinde hibrit mesleki eğitim modellerinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu çalışma, kırsal kalkınmada bir mesleki eğitim geliştirme yaklaşımı olarak, yerel yöneticilerin ilgisini çekerek ilçelerde yaşayan insanların tarım uğraşısı dışında çevrelerinde bulunan süs taşı yataklarından yararlanarak meslek edindirme ve üretime özendirme kapsamında, kırsal gemolojik-mesleki eğitim ve kırsal kuyum-

zanaatsal üretim modelinin geliştirilmesidir. İlaveten, Türkiye çapındaki çok sayıdaki süs taşı sahalarının yakınlarında bulunan [Çubuk-Ankara (agat taşı), Sarıcakaya-Eskişehir (kalsedon taşı), Dursunbey-Balıkesir (ametist taşı), Şaphane-Kütahya (ateş opali taşı), Yatağan-Muğla (safir ve diaspor taşları), Kavaklıdere-Muğla (topaz ve diaspor taşları), Sorgun-Yozgat (turmalin taşı), Bayat-Afyon (kalsedon taşı), Seydiler-Afyon (opal taşı) vb.] kırsal yerleşim alanları için de hibrit olabilecek örnek bir kırsal kalkınma öğreti modelini oluşturmayı hedef ve amaç edinmiştir. Böylece bölgedeki geliri düşük her yaştan ve cinsten insanlara yönelik doğal endüstriyel hammaddelerin, mücevher taşı halinde işlemeciliğinin (faset ve kabaşon kesimlerde) öğretilmesi ve bunun akabinde mamul ürünlerin soy metallerle (altın, gümüş, platin) birleştirilerek kuyumculuk alanında mesleki eğitimin uygulamalı olarak yapılması sağlanacaktır. Bu modelin etkin olabilmesi için, elbette sadece teorik bilgilerin aktarılması yeterli olmayacaktır. Akabinde süstaşı saha gezileri, uygulamalı lapidary ve kuyum atölyeleri ve işleme tekniklerini gösteren dijital simülasyonlar gibi interaktif öğrenme yöntemleriyle de bu model eğitim süreçleri desteklenmelidir. Bu modelin avantajlarından en önemlisi öğrencilerin barınma, ulaşım ve yiyecek-içecek gibi temel masraflardan fazladan harcama yapmadan ve ilave paraya ihtiyaç duymadan aile ortamı olanaklarından yararlanmalarıdır. Bu modellemenin uygulamaya geçirilmesi halinde, kısa vadede kırsal gemolojik-mesleki eğitim ve kırsal kuyum-zanaatsal üretim modelinin ilçe halklarına duyurulup, meslek edinmenin ekonomik avantajlarının anlatılması yanında, uzun vade olarak da ise kırsal kalkınma fonları yardımıyla isteyen her haneye bulundukları yörelerdeki süstaşlarını işleme konusunda alet ve ekipmanları sağlayarak bir ev işletmeciliği şeklinde atölyeler de kurulabilecektir. Bu durum, kırsal ilçelerdeki çiftçi çocuklarına el sanatları konusunda parasız olarak mesleki eğitim-öğretim hizmeti vermekle kırsal kesim insanları için hem karlı bir iş olanağı açmak hem de ekonomik refah düzeylerini yükseltebilecek bir sosyal proje olması açısından, özellikle tarımsal istihdamın giderek azaldığı ve bu yüzden başka bölgelere göç vermek zorunda kalan bölgelerin makus talihini değiştirebilecektir. Bu doğrultuda, eğitim politikalarının kırsal kalkınmaya entegre edilmesi ile yerel halkların sürece dahil edilmesi için kırsal bölgelerdeki kamu kurumlarının, bölge üniversitelerinin ve bölgedeki özel sektör kuruluşlarının aralarında güçlü bir iş birliği modeli geliştirmeleri, teşvik edilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal gemolojik-zanaatsal üretim modeli, kırsal kuyum-zanaatsal üretim modeli, hibrit mesleki öğretim, kırsal kalkınma.

ADAPTING THE GEMOLOGY, JEWELRY, AND DESIGN VOCATIONAL EDUCATION IN THE VOCATIONAL SCHOOLS TO THE RURAL DEVELOPMENT EDUCATION MODEL IN THE FORM OF CRAFT VOCATIONAL TRAINING COURSES; DEVELOPMENT OF RURAL LAPIDARY, AND RURAL JEWELRY-ARTISIAN PRODUCTION MODEL

ABSTRACT

The teaching of the craft of jewelry making, which has been going on for over six hundred years in Anatolian lands and in which only men and a large proportion of non-Muslims participated, was started for the first time in Turkish universities as an associate degree (academician-student related) course within Dokuz Eylul University, in the 1983-84 academic year, with opportunities that would provide equal opportunities for both men and women, of all religions and races. To this day, this model teaching continues under different names at the associate, undergraduate and graduate levels of many universities. The main purpose and framework of this training was to reveal the talents of men and women from all walks of life in society, and to pave the way for the production of jewelry and ornaments with a design dimension in which legends and events in human lives can be embodied, using approximately 45 kinds of gemstones (jewelry stones) that have been formed in Anatolian lands throughout geological time and whose values can be expressed in billions of liras, together with noble metals such as gold and silver. The vocational-craft teaching model applied in university classes and workshops, which has been going on for about 40 years, is unfortunately exposed to a tremendous erosion of students due to the worsening economic conditions after the pandemic, both the inability to purchase new technological devices for vocational workshops and the economic difficulties in financing basic expenses such as accommodation, transportation and food and beverages for students coming from other cities and rural areas. Even if there are advantages and conveniences provided by digital transformation (distance education, zoom meetings, etc.), preventing this erosion necessitates the development of hybrid vocational education models that are both on-campus, distance, regional and on-site, instead of only on-campus vocational education models. This study is the development of a rural gemological-vocational education and rural jewelry-artisanal production model within the scope of attracting the attention of local administrators as a vocational training development approach in rural development and encouraging people living in districts to acquire a profession and to produce by utilizing the gemstone deposits in their surroundings, apart from their agricultural activities. In addition, it aims to create an exemplary rural development teaching model that can be hybrid for rural settlement areas located near numerous gemstone fields throughout Turkiye [Çubuk-Ankara (agate stone), Sarıcakaya-Eskişehir (chalcedony stone), Dursunbey-Balıkesir (amethyst stone), Şaphane-Kütahya (fire opal stone), Yatağan-Muğla (sapphire

and diaspore stones), Kavaklıdere-Muğla (topaz and diaspore stones), Sorgun-Yozgat (tourmaline stone), Bayat-Afyon (chalcedony stone), Seydiler-Afyon (opal stone), etc.]. Thus, it will be ensured that low-income people of all ages and genders in the region will be taught how to process natural industrial raw materials into gemstones (in facet and cabochon cuts) and subsequently, vocational training in the field of jewelry will be provided in a practical manner by combining finished products with precious metals (gold, silver, platinum). For this model to be effective, of course, it will not be enough to convey only theoretical information. Subsequently, this model education process should be supported with interactive learning methods such as gemstone field trips, practical lapidary and jewelry workshops, and digital simulations showing processing techniques. The most important advantage of this model is that students benefit from family environment opportunities without spending extra money and without needing additional money for basic expenses such as accommodation, transportation and food and beverages. If this modeling is put into practice, in the short term, the rural gemological-vocational training and rural jewelry-artisanal production model will be announced to the people of the district and the economic advantages of acquiring a profession will be explained. In the long term, workshops can be established as a home business by providing tools and equipment to process gemstones in the region where they are located with the help of rural development funds to every household that wants them. This situation can change the unfortunate fate of the regions where agricultural employment is decreasing and therefore forced to migrate to other regions, in terms of being a social project that can both create profitable job opportunities for rural people and increase their economic welfare by providing free vocational education and training services in handicrafts to farmer children in rural districts. In this context, public institutions in rural areas, regional universities and private sector organizations in the region can be encouraged to develop a strong cooperation model among themselves in order to integrate education policies into rural development and to include local people in the process.

Keywords: Rural lapidary-artisian production model, rural jewelry-artisanal production model, hybrid vocational education, rural development.

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA AŞÇILIK EĞİTİMİ GIDA TEDARIK ZINCIRI: SÜRDÜRÜLEBİLİR ENVANTER YÖNETİMİ

İrfan YOLAÇAN

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Aşçılık Programı

https://orcid.org/0000-0002-8797-2392

ÖZET

Gastronomi sektöründe etkili bir mutfak yönetimi gerçekleştirmek, yalnızca pişirme tekniklerine hâkimiyetle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda operasyonel süreçlerin bütüncül bir yaklaşımla yönetilmesini de zorunlu kılmaktadır. Envanter kontrolü, maliyet analizi ve yönetimi, sürdürülebilir tedarik zinciri oluşturulması ve etkin stok yönetimi gibi unsurlar, mutfak işleyişinin verimliliğini ve sürekliliğini doğrudan etkilemektedir. Bu doğrultuda, meslek yüksekokullarının mutfak sanatları ve aşçılık programlarında eğitim gören öğrencilere yönelik gıda malzemesi ve envanter desteğinin sistematik biçimde sağlanması, uygulamalı eğitim ortamlarının kalitesini artırmak açısından kritik bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, aşçılık eğitiminde gıda malzeme desteğinin işlevselliğini, lojistik süreçlerin eğitimdeki yansımalarını, sürdürülebilir tedarik modellerinin uygulanabilirliğini ve sektörel iş birliklerinin eğitim sürecine olan katkılarını kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, mutfak yönetimi, gıda tedariki, envanter kontrolü, sürdürülebilir tedarik, mesleki eğitim.

COOKING EDUCATION IN VOCATIONAL SCHOOLS FOOD SUPPLY CHAIN: SUSTAINABLE INVENTORY MANAGEMENT

ABSTRACT
Effective kitchen management in the gastronomy sector necessitates a multidimensional skill set that transcends proficiency in culinary techniques. It requires the strategic orchestration of operational domains such as inventory control, cost analysis and management, sustainable supply chain development, and efficient stock oversight, all of which critically influence the kitchen's operational efficiency and long-term viability. In this regard, the provision of structured food material and inventory support to students enrolled in vocational culinary programs emerges as an essential strategy for enhancing the quality of experiential learning environments. This study offers a comprehensive examination of the role of food material support in culinary education, investigates the implications of logistical processes within training contexts, explores the applicability of sustainable procurement models, and evaluates the potential of industry-academic collaborations to enrich the educational experience.

Keywords: Gastronomy, kitchen management, food supply, inventory control, sustainable procurement, vocational education.

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNDE UYGULAMALI ÖĞRENME YÖNTEMLERİNİN ROLÜ VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ

Vedat CANER

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Beykent Üniversitesi
Meslek Yüksekokulu İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

https://orcid.org/0000-0002-3275-358X

ÖZET
İş sağlığı ve güvenliği (İSG), çalışma yaşamında sadece yasal bir zorunluluk değil, aynı zamanda çalışan refahının artırılması, üretkenliğin sürdürülmesi ve toplumsal kalkınmanın sağlanması açısından kritik bir alandır. Meslek yüksekokulları, işgücü piyasasına doğrudan katkı sağlayacak nitelikli bireyler yetiştirirken, iş sağlığı ve güvenliği bilincinin oluşturulmasında da önemli bir işlev üstlenmektedir. Ancak günümüzde birçok meslek yüksekokulunda İSG eğitimi, çoğunlukla teorik bilgi aktarımı ile sınırlı kalmakta, öğrencilerin gerçek yaşam senaryolarında kullanabilecekleri uygulamalı beceriler edinmeleri yeterince desteklenmemektedir. Bu çalışmada Türkiye genelinde farklı meslek

yüksekokullarında verilen İSG eğitimlerinin içerikleri incelenmiş, sektör temsilcileri, akademisyenler ve mezunlarla yapılan görüşmeler ışığında eğitim uygulamalarının güçlü ve zayıf yönleri analiz edilmiştir. Bulgular, İSG eğitiminin önemli ölçüde yasa, mevzuat ve temel kavram bilgisine dayalı olduğunu, ancak risk değerlendirme, saha analizi, iş kazası önleme stratejileri gibi pratik uygulamalarda önemli eksiklikler bulunduğunu ortaya koymuştur. Simülasyon laboratuvarlarının, sanal gerçeklik destekli eğitimlerin, acil durum tatbikatlarının ve vaka analizlerinin ders içeriklerine entegre edildiği programlarda, öğrencilerin hem teorik bilgilerini hem de pratik yetkinliklerini anlamlı şekilde geliştirdiği görülmüştür. Özellikle staj öncesinde uygulamalı eğitimlere katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası iş dünyasına daha hızlı adapte oldukları ve iş sağlığı kültürünü daha içselleştirmiş bireyler olarak sektöre katkı sağladıkları belirlenmiştir. Ayrıca, sektörle kurulan etkin iş birlikleri ve yerinde eğitim uygulamaları, öğrencilerin güncel saha tecrübesi edinmelerine olanak tanımakta ve işveren beklentilerine uyum süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Sonuç olarak, meslek yüksekokullarında İSG eğitimlerinin yalnızca teorik bilgi aktarımına dayanması yeterli değildir; uygulamalı öğrenme yöntemlerinin, teknoloji destekli eğitim araçlarının ve sektörle kurulan aktif iş birliklerinin sistematik şekilde müfredata dâhil edilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca öğrencilerin mesleki yeterliliklerini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği kültürünün kökleşmesine, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının azaltılmasına da önemli katkılar sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, meslek yüksekokulları, uygulamalı eğitim.

THE ROLE OF APPLIED LEARNING METHODS IN OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY EDUCATION AT VOCATIONAL SCHOOLS AND FUTURE PERSPECTIVES

ABSTRACT

Occupational health and safety (OHS) is not only a legal obligation in working life but also a critical field for enhancing employee welfare, maintaining productivity, and ensuring societal development. Vocational schools of higher education play a significant role in cultivating OHS awareness while training qualified individuals who directly contribute to the labor market. However, today, OHS education in many vocational schools is largely limited to theoretical knowledge transfer, and students are not sufficiently supported in acquiring practical skills applicable to real-life scenarios. In this study, the contents of OHS education provided in various vocational schools across Türkiye were examined, and the strengths and weaknesses of educational practices were analyzed through interviews with industry representatives, academics, and graduates. Findings revealed that OHS education predominantly focuses on laws, regulations, and basic concepts, while significant deficiencies exist in practical applications such as risk assessment, field analysis, and accident prevention strategies. In programs where simulation laboratories, virtual reality-supported training, emergency drills, and case studies are integrated into the curriculum, students

demonstrated significant improvements in both theoretical knowledge and practical competencies. Particularly, students who participated in field-based practical trainings before their internships adapted more quickly to the professional world after graduation and contributed to the sector as individuals who had internalized the occupational safety culture. Moreover, effective collaborations with industry and on-site training practices allowed students to gain up-to-date field experience and facilitated their adaptation to employer expectations. In conclusion, it is insufficient for OHS education in vocational schools to rely solely on theoretical knowledge transfer; applied learning methods, technology-supported educational tools, and active industry collaborations must be systematically incorporated into the curriculum. This approach will not only enhance students' professional competencies but also significantly contribute to embedding a strong culture of occupational health and safety across Türkiye and to the reduction of occupational accidents and diseases in the long term.

Keywords: Occupational health and safety, vocational schools, applied learning.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM, YARATICI VE YENİLİKÇİ MESLEKİ EĞİTİM MODELLERİ

Seda ERDOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi, Galata Üniversitesi
Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi İç Mimarlık Bölümü

https://orcid.org/0000-0002-9120-1822

ÖZET
Dijital dönüşüm, teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği günümüzde, iş dünyası ve eğitim sistemlerinde derin değişimlere yol açmaktadır. Bu dönüşüm, özellikle mesleki eğitimde yenilikçi ve yaratıcı yaklaşımların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Geleneksel eğitim yöntemlerinin ötesine geçerek, dijital araçlar ve platformlar aracılığıyla bireylerin mesleki becerileri daha etkili bir şekilde geliştirilmekte ve işgücü piyasasının sürekli değişen taleplerine daha hızlı bir şekilde yanıt verilmektedir. Dijital dönüşümün temel hedefi, yalnızca bireyleri teknik becerilerle donatmak değil, aynı zamanda onları dijital bilgi okuryazarlığı, eleştirel analiz yeteneği, çözüm üretme ve takım çalışması gibi 21. yüzyıl becerilerini güçlendirerek, belirsiz ve dinamik çalışma ortamlarına hazırlamaktır. Eğitimde dijital teknolojilerin entegrasyonu, öğrenme aşamalarını daha etkili, erişilebilir ve kişiselleştirilmiş hale getirirken, bireylerin kendi hızlarında ve ilgi alanlarına göre gelişim göstermelerini mümkün kılmaktadır. Yaratıcı eğitim yöntemleri, öğrencilerin

problem çözme, yenilik yapma ve uyum sağlama becerilerini geliştirmeye yönelik yeni stratejiler sunarken, dijital teknolojilerin yenilikçi yaklaşımlar ile bütünleşmesi de eğitimdeki etkinliği artırmaktadır. Bu sayede öğrenciler, yalnızca günümüzün değil, aynı zamanda geleceğin iş gücü taleplerine uygun becerilerle donanmış bir şekilde mezun olmaktadır. Dijital dönüşüm, öğrenme ortamlarını zamandan ve mekândan bağımsız hale getirerek, eğitimde daha kapsayıcı ve demokratik bir anlayışın benimsenmesini mümkün kılmaktadır. Sanal laboratuvarlar, etkileşimli simülasyonlar ve yapay zekâ tabanlı öğrenme sistemleri, teorik bilginin uygulamalı bir biçimde hayata geçirilmesini sağlayarak mesleki eğitimde verimliliği artırmaktadır. Yapay zekâ, öğrencilere kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunarak, bireysel ihtiyaç ve öğrenme tarzlarına göre özelleştirilmiş içerikler geliştirebilmektedir. Ayrıca, yapay zekâ destekli analizler, eğitim süreçlerinin verimliliğini artırarak, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin performanslarını daha etkin bir biçimde izlemeye olanak tanımaktadır. Yapay zekânın sunduğu bu dinamik yapı, öğrenme süreçlerini daha etkileşimli ve sürekli gelişen bir hale getirirken, aynı zamanda eğitimdeki kişiselleştirilmiş yaklaşımı pekiştirmektedir. Ancak, yapay zekâ uygulamalarının etik, gizlilik ve güvenlik gibi meseleler açısından dikkatlice yönetilmesi, dijital eğitim süreçlerinin sürdürülebilirliği açısından kritik bir önem taşımaktadır. Bu gelişmeler, öğretmenlerin rolünü de yeniden şekillendirmekte ve onları yalnızca bilgi aktarımından sorumlu birer aktör olarak değil, öğrenme sürecinin yönlendiricisi ve kolaylaştırıcısı olarak konumlandırmaktadır. Bu şekilde dijital dönüşüm, sadece teknolojik bir değişimden ibaret değil, aynı zamanda eğitimsel, yapısal ve kültürel bir evrim olarak mesleki eğitimi yeniden şekillendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, mesleki eğitim, yapay zekâ.

DIGITAL TRANSFORMATION, CREATIVE AND INNOVATIVE VOCATIONAL EDUCATION MODELS

ABSTRACT

Digital transformation, in the context of rapidly advancing technological developments, is leading to profound changes in both the business world and the education system. This transformation, particularly in vocational education, necessitates the development of innovative and creative approaches. Moving beyond traditional educational methods, digital tools and platforms enable individuals to develop their professional skills more effectively and respond more swiftly to the ever-changing demands of the labor market. The primary goal of digital transformation is not only to equip individuals with technical skills but also to enhance their 21st-century skills, such as digital literacy, critical thinking, problem-solving, and teamwork, preparing them for uncertain and dynamic work environments. The integration of digital technologies in education makes the learning process more effective, accessible, and personalized, allowing individuals to progress at their own pace and according to their interests. Creative educational methods provide new strategies to enhance students' problem-solving, innovation, and adaptability skills, while the integration of digital technologies with innovative approaches also increases the effectiveness of education. As a result, students graduate with skills not only suitable for today's

workforce but also for the demands of the future. Digital transformation makes learning environments independent of time and space, enabling the adoption of a more inclusive and democratic approach to education. Virtual labs, interactive simulations, and AI-based learning systems facilitate the application of theoretical knowledge, enhancing efficiency in vocational education. Artificial intelligence provides personalized learning experiences, tailoring content to individual needs and learning styles. Additionally, AI-supported analytics increase the efficiency of educational processes, allowing for more effective monitoring of both student and teacher performance. This dynamic structure offered by artificial intelligence not only makes learning processes more interactive and continuously evolving but also reinforces the personalized approach to education. However, the careful management of AI applications regarding ethics, privacy, and security is critical for the sustainability of digital education processes. These developments are also redefining the role of teachers, positioning them not just as knowledge transmitters, but as facilitators and guides in the learning process. In this way, digital transformation is not only a technological change but also an educational, structural, and cultural evolution that is reshaping vocational education.

Keywords: Digital transformation, vocational education, artificial ıntelligence.

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA DİJİTAL DÖNÜŞÜM: SAĞLIK EĞİTİMİNDE YARATICI VE YENİLİKÇİ ÖĞRETİM MODELLERİ

Özge ÇAKMAK

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Elektronörofizyoloji Programı

https://orcid.org/0000-0002-3232-0311

Menşure CANPOLAT

Öğr. Gör. Dr., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Elektronörofizyoloji Programı

https://orcid.org/0000-0002-1375-3293

ÖZET

Teknolojik gelişmeler, sağlık sektöründe olduğu gibi eğitim alanında da köklü değişikliklere neden olmaktadır. Dijital dönüşüm, meslek yüksekokullarında geleneksel öğretim yöntemlerinin ötesine geçilmesini zorunlu kılarken, yaratıcı ve yenilikçi eğitim modellerine olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Özellikle sağlık alanında, hem teorik bilgilerin hem de uygulamalı becerilerin paralel olarak geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Sağlık bilimlerinde, sanal hastalar,

simülasyon tabanlı eğitim ve artırılmış gerçeklik (AR) gibi dijital teknolojilerin kullanımı, öğrencilere gerçek dünya deneyimini dijital ortamda sunmaktadır. Bu yöntemler, öğrencilere sağlık uygulamalarında pratik yapma fırsatı sunarken, aynı zamanda klinik deneyimlere de hızla ulaşmalarını sağlamaktadır. Türkiye'de sağlık bölümlerinde dijital eğitim araçlarının kullanımı sınırlı sayıda örnekle devam etmektedir, ancak dünyada bu teknolojilerin kullanımı hızla artmaktadır. Özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'daki okullar, sanal hastalar, simülasyon merkezleri ve artırılmış gerçeklik gibi araçlarla sağlık öğrencilerine uygulamalı eğitim sunmaktadır. Meslek yüksekokullarında eğitimde dijital dönüşümün etkisi oldukça belirgindir. Proje tabanlı öğrenme, ters yüz sınıf modeli ve öğrenci merkezli eğitim gibi yenilikçi yaklaşımlar giderek daha fazla uygulanmaktadır. Türkiye'de bu tür dijital ve yaratıcı öğretim yöntemlerinin daha yaygın hale gelmesi büyük bir potansiyel taşımaktadır. Sağlık bölümleri özelinde, öğrencilerin pratik becerilerini geliştirebileceği sanal laboratuvarlar ve sanal hastalar gibi uygulamalı eğitim araçlarının yaygınlaştırılması, mezunların daha donanımlı bir şekilde sektöre adım atmalarını sağlayacaktır. Ayrıca, sektör-üniversite işbirlikleri, mentorluk programları ve mikro sertifika gibi esnek eğitim modellerinin entegrasyonu, sağlık mesleklerinde nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Dijital dönüşüm sürecinde sağlık meslek yüksekokullarının karşılaştığı en önemli zorluklardan biri, mevcut altyapıların bu yenilikçi eğitim yöntemlerine hızla uyum sağlayamamasıdır. Ancak, dünya çapında başarılı örnekler incelendiğinde, dijital eğitim araçlarının kullanımının mezunların sektöre adaptasyonunu hızlandırdığı, mesleki yeterliliklerini artırdığı ve daha donanımlı bir iş gücü oluşturduğu görülmektedir. Sonuçta Türkiye'nin, dijital eğitim alanında dünya standartlarına ulaşabilmesi için teknolojik altyapı ve yenilikçi eğitim yaklaşımlarının hızla benimsenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, sağlık eğitimi, eğitimde teknolojik yeterlilik.

DIGITAL TRANSFORMATION IN VOCATIONAL SCHOOLS: CREATIVE AND INNOVATIVE TEACHING MODELS IN HEALTH EDUCATION

ABSTRACT

Technological developments are causing radical changes in the field of education as well as in the health sector. While digital transformation necessitates going beyond traditional teaching methods in vocational schools, the need for creative and innovative education models is increasing. Especially in the field of health, it is of great importance to develop both theoretical knowledge and practical skills in parallel. In health sciences, the use of digital technologies such as virtual patients, simulation-based education and augmented reality (AR) offers students real-world experience in a digital environment. These methods offer students the opportunity to practice in health practices while also providing them with rapid access to clinical experiences. The use of digital education tools in health departments in Turkey continues with a limited number of examples, but the use of these technologies is rapidly increasing in the world. Schools, especially in Europe and North America, offer practical education to health students with tools such as virtual patients, simulation centers and augmented reality. The impact of digital transformation in education in vocational schools is quite evident. Innovative approaches such as project-based learning, the flipped classroom model and student-centered education are increasingly being implemented. There is great potential for such digital and creative teaching methods to become more widespread in Turkey. In health departments, the widespread use of practical training tools such as virtual laboratories and virtual patients where students can develop their practical skills will enable graduates to step into the sector in a more equipped manner. In addition, the integration of flexible training models such as sector-university collaborations, mentoring programs and micro-certification will contribute to the training of a qualified workforce in health professions. One of the most important challenges faced by health vocational schools in the digital transformation process is that existing infrastructures cannot quickly adapt to these innovative training methods. However, when successful examples from around the world are examined, it is seen that the use of digital training tools accelerates the adaptation of graduates to the sector, increases their professional competence and creates a more equipped workforce. As a result, in order for Turkey to reach world standards in the field of digital education, technological infrastructure and innovative training approaches must be rapidly adopted.

Keywords: Digital transformation, health education, technological competence in education.

MESLEKİ EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME VE EŞİTSİZLİK: ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRME

Dinçer ADİLLER

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Radyo ve Televizyon Programcılığı

https://orcid.org/0000-0003-4593-3798

Elif MİRAL OKTAY

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Radyo ve Televizyon Programcılığı

https://orcid.org/0001-6949-2101

ÖZET

Dijital dönüşüm, mesleki eğitimi köklü biçimde dönüştürmekte; ancak bu süreç, dijital bölünmenin farklı düzeylerinde yeni eşitsizlikler üretme potansiyeli taşımaktadır ve bu yönüyle eleştirel bir tartışmayı gerekli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, dijital dönüşümün mesleki eğitimde yarattığı dijital bölünmeyi üç düzeyde incelemektir. Erişim, kullanım ve çıktı farklılıklarının yaratıcılık, emek süreçleri ve toplumsal eşitsizlikler üzerindeki etkileri eleştirel bir bakış açısıyla tartışılacaktır. Bu çalışma, literatür taramasına dayalı kavramsal bir analiz yöntemi benimsemektedir. Dijital bölünmenin birinci düzeyi, öğrenciler arasında cihaz, internet ve altyapıya erişimde yaşanan eşitsizliklere işaret etmektedir. İkinci düzeyde, dijital teknolojileri kullanabilme ve yaratıcı şekilde değerlendirme becerilerindeki farklılıklar dikkat çekmektedir. Teknolojiye erişimi olan öğrenciler dahi çoğu zaman yaratıcı üretim yerine hazır kalıplara ve otomatik içeriklere yönelmekte; bu da mesleki eğitimde özgün düşüncenin, eleştirel problem çözmenin ve emek süreçlerinin niteliksizleşmesine neden olmaktadır. Üçüncü düzeyde ise, dijital araçların eğitim çıktılarına dönüşümündeki farklılıklar toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Dijital okuryazarlık, eleştirel teknoloji kullanımı ve yaratıcı becerilerdeki eşitsizlikler, işgücü piyasasında belirgin ayrışmalara sebep olmaktadır. Böylece dijital dönüşüm, eğitimde kapsayıcılığı artırmak yerine, mevcut sosyal adaletsizlikleri yeniden üretme riski taşımaktadır. Sonuç olarak, mesleki eğitimde dijitalleşme yalnızca teknik bir uyum meselesi değildir; aynı zamanda sosyal adalet, emek değerleri ve yaratıcı öğrenme süreçleri açısından eleştirilmesi gereken çok boyutlu bir dönüşümdür. Dijital bölünmenin farklı düzeyleri üzerine yapılan eleştirel değerlendirmeler, eğitim politikalarının ve uygulamalarının daha adil ve kapsayıcı biçimde yeniden tasarlanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki eğitim, dijital bölünme, sosyal eşitsizlik, dijital dönüşüm.

DIGITALIZATION AND INEQUALITY IN VOCATIONAL EDUCATION: A CRITICAL EVALUATION

ABSTRACT

Digital transformation is fundamentally reshaping vocational education; however, this process carries the potential to generate new inequalities across different levels of the digital divide, thereby necessitating a critical discussion. The aim of this study is to examine the digital divide created by digital transformation in vocational education through a three-level framework. Differences in access, usage, and outcomes are critically analyzed in terms of their impacts on creativity, labor processes, and social inequalities. This study adopts a conceptual analysis method based on literature review. The first level of the digital divide refers to inequalities in students' access to devices, internet, and technological infrastructure. At the second level, significant disparities emerge in the ability to use and creatively engage with digital technologies. Even students with access to technology often resort to ready-made templates and automated content production rather than engaging in creative activities, leading to the deterioration of original thinking, critical problem-solving skills, and labor processes in vocational education. At the third level, differences in the transformation of digital engagement into educational outcomes deepen social inequalities. Disparities in digital literacy, critical technology use, and creative skills result in marked separations within the labor market. Consequently, instead of enhancing inclusivity in education, digital transformation risks reproducing existing social injustices. In conclusion, digitalization in vocational education is not merely a matter of technical adaptation; it constitutes a multidimensional transformation that must be critically evaluated in terms of social justice, labor values, and creative learning processes. Critical assessments of the different levels of the digital divide can contribute to the redesign of educational policies and practices in a more equitable and inclusive manner.

Keywords: Vocational education, digital divide, social ınequality, digital transformation.

MEZUN GÖRÜŞLERİ IŞIĞINDA EĞİTİM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ: İSTANBUL ŞİŞLİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Melis Ay YÜZÜGÜLDÜ

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı

https://orcid.org/0000-0001-5972-7042

İrem ÇAKIR DEMİR

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı

https://orcid.org/0009-0007-6460-3547

ÖZET

Bu bildiri, İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı mezunlarının yüksekokul eğitimi sürecine ve mesleki gelişimlerine ilişkin görüşlerini inceleyerek, üniversite eğitiminin mesleki hayatlarına etkisini ortaya koymayı ve eğitim kalitesinin artırılması için öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma; İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programından mezun olan öğrencilere uygulanan çevrim içi anket yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Anket, kapalı ve açık uçlu sorular içermektedir. Ankette; mezuniyet yılı, mezuniyet sonrası iş durumu, yüksekokul eğitiminin mesleki katkısı, yüksekokulun kazandırdığı beceriler, iş bulma süreçleri, iş bulma sürecindeki zorluklar, kariyer seviyesindeki memnuniyet, yüksekokulun güçlü yönleri, genel memnuniyet ve yüksekokulun tavsiye edilebilirliği gibi başlıklarda veri toplanmıştır. Katılımcıların verdikleri açık uçlu geri bildirimler nitel analiz yöntemiyle, kapalı uçlu geri bildirimler ise frekans analiziyle incelenmiştir. Anket sonuçlarına göre katılımcıların çoğunluğu eğitimlerinin iş hayatlarına büyük ölçüde katkı sağladığını ifade etmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu, mevcut kariyer seviyelerinden memnun değildir. Yalnızca küçük bir kesim kariyerlerinden memnun olduklarını belirtmiş, çoğunluk daha prestijli kurumlarda çalışma isteğini dile getirmiştir. Akademik kadronun kalitesi, öğrenci-öğretim üyesi iletişimi en çok öne çıkan güçlü yönler olmuştur. Ayrıca, sosyal ortam ve öğrenci kulüpleri de önemli bir güçlü yön olarak belirtilmiştir. Mezunların kariyer merkezlerinden daha fazla destek beklentisi bulunmaktadır. Mezunların bir kısmı, sosyal ortam ve öğrenci kulüp faaliyetlerinin geliştirilmesi beklemektedir. Yüksekokul genel memnuniyet düzeyi "iyi" olarak değerlendirilmiştir. Mezunların büyük çoğunluğu yüksekokulu bir arkadaşına önereceğini belirtmiştir. Bununla birlikte, çift ana dal gibi akademik seçeneklerden memnuniyet belirtilmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı, iş bulma sürecinde tecrübe eksikliği ve yeterli desteğin olmaması gibi zorluklarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Ancak, eğitim konusunda yüksekokulun sağladığı akademik destek ve hocaların yaklaşımı yüksek oranla olumlu değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulunun güçlü yönleri, akademik kadro ve öğrenci-öğretim üyesi iletişimi gibi temel unsurlar üzerine odaklanırken, bazı altyapı eksiklikleri ve sosyal

imkânların artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Yüksekokulun genel olarak öğrencilerinin memnuniyetini sağlamada başarılı olduğu söylenebilir. İş bulma süreci ve kariyer desteği konusunda ise daha fazla destek ve geliştirme alanları olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda, mezun görüşlerinin belirli aralıklarla sistematik olarak toplanması ve eğitim planlamasına entegre edilmesi önerilmektedir. Bu verilerin eğitim politikalarına entegre edilmesi, kalite yönetim sisteminin etkinliğini artırarak kurumsal gelişime önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mezun görüşleri, eğitim kalitesi, yüksekokul değerlendirmesi, mesleki katkı.

EVALUATION AND DEVELOPMENT OF EDUCATION QUALITY IN LIGHT OF GRADUATE OPINIONS: THE CASE OF ISTANBUL SISLI VOCATIONAL SCHOOL

ABSTRACT

This paper aims to examine the opinions of graduates from the Child Development Program at Istanbul Şişli Vocational School regarding their education process and professional development, and to reveal the impact of university education on their professional lives, while also offering suggestions to improve the quality of education. The study was conducted through an online survey applied to graduates of the Child Development Program at Istanbul Şişli Vocational School. The survey included both closed- and open-ended questions. Data were collected under the following topics: year of graduation, employment status after graduation, the contribution of vocational school education to professional life, skills gained during education, job search processes, challenges encountered during job seeking, satisfaction with current career level, strengths of the vocational school, overall satisfaction, and likelihood of recommending the school to others. Open-ended responses were analyzed using qualitative methods, while closed-ended responses were analyzed through frequency analysis. According to the survey results, the majority of participants stated that their education significantly contributed to their professional lives. However, most

participants expressed dissatisfaction with their current career levels. Only a small proportion reported being satisfied with their careers, while the majority expressed a desire to work in more prestigious institutions. The quality of the academic staff and student-faculty communication were highlighted as the most prominent strengths. Additionally, the social environment and student clubs were also identified as significant positive aspects. Graduates expressed an expectation for more support from career centers. Some participants suggested that social activities and student club events should be further improved. The general satisfaction level with the vocational school was evaluated as “good.” A large majority of graduates indicated they would recommend the school to a friend. Moreover, there was expressed satisfaction with academic options such as double major programs. A significant number of participants stated that they faced challenges during the job search process, such as lack of experience and insufficient support. Nevertheless, the academic support provided by the school and the approach of the instructors were rated positively by a high percentage of graduates. The findings of the study focus on the key strengths of Istanbul Şişli Vocational School, particularly the academic staff and student-instructor communication, while also pointing out the need to improve certain infrastructural and social facilities. It can be said that the vocational school has been successful in ensuring overall student satisfaction. However, it has been observed that further support and improvement are needed in areas such as career services and job placement. Based on the research findings, it is recommended that graduate feedback be collected systematically at regular intervals and integrated into educational planning. Incorporating this data into educational policies will enhance the effectiveness of the quality management system and significantly contribute to institutional development.

Keywords: Graduate feedback, professional contribution, quality of education, vocational school evaluation

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA STAJ, MESLEKİ EĞİTİM VE İSTİHDAM SORUNLARI: YAPISAL BİR DEĞERLENDİRME

Nisanur MUTLUŞAHİNOĞLU

Öğr.Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Ameliyathane Hizmetleri Programı

https://orcid.org/0009-0001-9121-0649

ÖZET

Meslek yüksekokulları (MYO), Türkiye'nin yükseköğretim sisteminde, iş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanları yetiştirme misyonunu üstlenen kurumlardır. MYO' lar, teorik bilgi aktarımı ile uygulamalı eğitim süreçlerini bir arada sunarak öğrencilerin mezuniyet sonrası sektöre hızlı adaptasyonunu hedeflemektedir. Ancak son yıllarda, MYO' ların bu misyonlarını yerine getirmede çeşitli güçlüklerle karşılaştıkları görülmektedir. Özellikle staj uygulamaları, mesleki eğitim süreçlerinin kalitesi ve mezunların istihdam edilebilirlik düzeyleri, bu kurumlardaki yapısal sorunların merkezinde yer almaktadır. Bu çalışma, meslek yüksekokullarında staj, mesleki eğitim ve istihdam süreçlerine ilişkin mevcut durumu kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. Literatür taraması ve ulusal raporlar temel alınarak yapılan değerlendirmelerde, staj süreçlerinde yaşanan denetim eksiklikleri, alan dışı stajyer yerleştirmeleri ve stajyer haklarının ihlali gibi sorunlar tespit edilmiştir. Ayrıca, MYO müfredatlarının hızla değişen sektör ihtiyaçlarına uyum sağlamada yetersiz kalması, öğrencilerin mezuniyet sonrası iş gücü piyasasında karşılaştıkları beceri uyumsuzluğunu artırmaktadır. Eğitimde uygulamalı imkanların sınırlılığı ve iş dünyası ile üniversiteler arasındaki iş birliği eksikliği de, mezunların sektörel rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Araştırma bulguları, MYO sisteminde staj, uygulamalı eğitim ve istihdam süreçlerinde köklü reformlar yapılması gerektiğini göstermektedir. Özellikle sektör-temelli müfredat geliştirme, etkin staj denetim mekanizmalarının kurulması, uygulamalı eğitim altyapısının güçlendirilmesi ve mezunlara yönelik kariyer destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması gibi politika önceliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu önerilerin hayata geçirilmesi, MYO mezunlarının iş gücü piyasasında daha güçlü, rekabetçi ve sürdürülebilir bir konum edinmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksekokulları, staj uygulamaları, mesleki eğitim, istihdam, eğitim politikaları.

INTERNSHIP, VOCATIONAL EDUCATION AND EMPLOYMENT PROBLEMS IN VOCATIONAL SCHOOLS: A STRUCTURAL ASSESSMENT

ABSTRACT

Vocational Schools of Higher Education (MYOs) in Turkey are institutions entrusted with the mission of training qualified intermediate personnel to meet the needs of the labor market within the framework of the national higher education system. These schools aim to facilitate the rapid adaptation of students to the labor market upon graduation by offering a combination of theoretical knowledge and practical training. However, in recent years, MYOs have faced considerable challenges in fulfilling this mission effectively. Notably, the structure and quality of internship programs, the effectiveness of vocational training processes, and the employability of graduates have emerged as core issues that reflect deeper structural deficiencies within these institutions. This study presents a comprehensive analysis of the current state of internships, vocational training, and employment processes in MYOs. Based on a systematic review of national literature and policy reports, the research identifies significant issues such as insufficient supervision of internship placements, assignment of students to fields unrelated to their area of study, and frequent violations of intern rights. Moreover, the inability of MYO curricula to keep pace with the rapidly evolving demands of industry exacerbates the skills mismatch problem encountered by graduates. Limited access to hands-on training facilities and a lack of structured collaboration between universities and industry stakeholders further diminish graduates' competitiveness in sectoral employment. The findings of the study indicate an urgent need for comprehensive reform in internship, applied training, and employment frameworks within MYOs. Key policy priorities include the development of sector-driven curricula, the establishment of effective internship supervision mechanisms, the modernization of applied training infrastructure, and the expansion of career support services for graduates. Implementing these recommendations is expected to enhance the competitiveness, employability, and long-term sustainability of MYO graduates in the labor market.

Keywords: Vocational schools of higher education, internship practices, vocational education, employment, education policies.

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA STAJ, MESLEKİ UYGULAMA VE İSTİHDAM SORUNLARI

Sedef ŞENBİL ALP

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Anestezi Programı

https://orcid.org/0000-0002-1856-1514

ÖZET

Meslek yüksekokulları nitelikli ara eleman yetiştirmek amacıyla kurulmuş, 4 yarıyıl ve 2 yılllık eğitim öğretim süreci olan kurumlardır. Kurumların amacı; öğrencinin bölümü doğrultusundaki bilgi ve becerilere sahip olmasını sağlamak, kaliteli hizmet sunan, teknolojiye uyum sağlayan, mesleki becerileri gelişmiş kişiler yetiştirmektir. Bu doğrultuda Meslek yüksekokullarında öğrencilerin dersleri kapsamında görmüş oldukları uygulamalı dersler, dersler kapsamında yapılan stajlar mesleği uygulayarak ve yerinde öğrenme açısından büyük öneme sahiptir. Stajların ve mesleki uygulama derslerinin kalitesi birey için ilerleyen dönemde, özellikle meslek hayatında ve kariyer planlarında oldukça etkilidir. Bu amaçla, verilen teorik ve mesleki uygulama derslerinin kalitesi öğrenciler, kurum ve akademisyenler için büyük önem taşır. Meslek yüksekokullarındaki eğitim sistemi ülkeden ülkeye göre farklılık göstersede amaç her zaman aynıdır. Örneğin Avusturalya'da bu sistem daha çok teorik eğitime dayanır, Amerika Birleşik Devletlerinde iki yılı kapsayan bir çalışma programı vardır. Almanya'da ise ikili sistem adı verilen eğitim ve işletme işbirliğine dayanan bir sistem vardır, burada usta çırak ilişkisi modeli örnek alınır. Her ne kadar ülkeler arasında farklılıklar olsa da görüyoruz ki Meslek yüksekokullarındaki temel hedef öğrencilere mesleki becerileri kazandırmaktır. Uygulamalı derslerde edinilen mesleki bilgiler, stajlar kapsamında pekiştirilerek mesleki gelişim için büyük imkan sunmaktadır. Bu dersler sadece mesleki bilgi düzeyini artırmakla kalmayıp aynı zamanda öğrencinin niteliğini geliştirerek beceri ve uygulama düzeyini arttırır, farklı durumlar karşısında problem çözme ve karar verme yeteneğini geliştir, aynı zamanda mesleki uygulamar için mesleki bilginin de ne kadar güçlü olduğunu öğretir. Uygulama stajlarını verimli ve kaliteli geçirmiş bir öğrenci meslek hayatı için de daha deneyimli hale gelmiş olur ve burada nelerle karşılaşacağına dair fikirler edinir ancak öğrencilerin staj ve mesleki uygulama derslerinde yaşamış oldukları sorunlar da bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda, öğrenciler sektörde ucuz iş gücü olarak görüldükleri için fazla ve gereksiz çalıştırıldıklarından yakınmışlardır. Ayrıca staj süreleri yetersiz bulunmuştur. Meslek çalışanlarının iş esnasında yeterli bilgi aktarımı yapamadığı, yapılsa bile bu bilgi aktarımının yetersiz olduğu görülmüştür. Stajyerlere geçici elaman gözüyle bakıldığı için gerekli önemin verilmediğine ulaşılmıştır. Meslek yüksekokulu mezunları son yıllarda işsizlikle ilgili yaşanan olumsuz durumlardan da etkilenmiştir. Gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkelerde de nitelikli ara insan gücü eksikliği yaşanması istihdam sorununun giderek arttığını göstermektedir. Bu süreçte hem kurumların hem de ülkelerin değişikliklere gitmeleri ve istihdam problemini çözmeye yönelik adımlar atması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksekokulu, staj, mesleki uygulama, istihdam.

INTERNSHIP, VOCATIONAL PRACTICE, AND EMPLOYMENT ISSUES IN VOCATIONAL SCHOOLS OF HIGHER EDUCATION

ABSTRACT

Vocational Schools of Higher Education are institutions established to train qualified intermediate personnel, offering a 2-year educational program consisting of 4 semesters. The purpose of these institutions is to ensure that students acquire the knowledge and skills required in their respective fields, and to educate individuals who can provide quality services, adapt to technology, and possess well-developed vocational abilities. In this context, the practical courses taken by students and the internships carried out within the curriculum are of great importance for learning the profession through practice and on-site experience. The quality of internships and vocational practice courses plays a significant role in an individual's future, particularly in their professional life and career planning. Therefore, the quality of both theoretical and practical vocational education is critically important for students, institutions, and academics. Although the education systems in Vocational Schools of Higher Education differ from country to country, the aim remains the same. For example, in Australia, the system is more theory-oriented; in the United States, there is a two-year work-based program; and in Germany, the so-called dual system is implemented, which is based on a collaboration between education and industry and is modeled on the master-apprentice relationship. Despite these differences, the fundamental goal of vocational schools is clearly to equip students with professional skills. The vocational knowledge gained in practical courses is reinforced through internships, providing significant opportunities for professional development. These courses not only improve students' vocational knowledge levels but also enhance their overall qualifications by developing skills and practical competencies. They also help students improve their problem-solving and decision-making abilities in various situations, and demonstrate the importance of strong vocational knowledge in practical applications. Students who complete their internships in a productive and high-quality manner become more experienced for their future professional lives and gain insight into what to expect in their careers. However, there are also problems faced by students during internships and vocational practice courses. According to research, students have reported being overworked and used as cheap labor in the sector. Internship durations have also been found to be insufficient. It has also been observed that vocational staff often fail to adequately transfer knowledge during the work process, and even when knowledge is transferred, it is often insufficient. Interns are viewed as temporary workers and therefore are not given the necessary attention or importance. In recent years, graduates of Vocational Schools of Higher Education have also been negatively affected by rising unemployment. The shortage of qualified intermediate workforce in both developed and developing countries shows that the problem of employment is becoming increasingly serious. In this process, both institutions and countries need to implement changes and take steps to solve the employment issue.

Keywords: Vocational school, ınternship, vocational practice, employment.

SEÇMELİ Mİ? ZORUNLU MU? TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TEMELLİ MESLEKİ EĞİTİM GEREKSİNİMİ

Evin DOĞAN

Doç. Dr. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Radyo ve Televizyon Programcılığı Programı

https://orcid.org/0000-0003-1441-3968

ÖZET

Mesleki yaşam, toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliklerin yoğun biçimde yaşandığı bir alan olarak öne çıkmaktadır. Atama ve terfide engelleme (cam tavan sendromu), ücret eşitsizliği, taciz ve mobbing, işe alımda ayrımcılık, temsilde sınırlama gibi yapısal sorunlar mesleki yaşamda kadınlar için varlığını sürdürmektedir. Bu sorunlar, sadece kadınların iş gücüne katılımını engellemekle kalmamakta, aynı zamanda iş yerlerinde cinsiyet temelli ayrımcılığın normalleşmesine yol açarak, toplumda genel bir cinsiyet eşitsizliğini pekiştirmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için çok yönlü politik/yapısal dönüşümlere ihtiyaç bulunmaktadır. Mesleki eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin entegre edilmesi, yalnızca eğitim süreçlerinde değil, aynı zamanda iş gücü piyasasında da yapısal eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasına yönelik güçlü bir adım olacaktır. Literatürde, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin özellikle erken yaşta ve sistematik olarak verilmesinin, öğrencilerin meslek seçimlerinde kalıp yargılardan uzaklaşmalarını ve eşitlikçi tutumlar geliştirmelerini desteklediğini göstermiştir. Türkiye'de cinsiyet eşitliği perspektifinden hareketle akademik alanda belirli adımlar atılmış; Yükseköğretim Kurumu (YÖK), 2015 yılında "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi" yayımlamıştır. Ancak 2019 yılında bu belge geri çekilmiş ve toplumsal cinsiyet konusu akademinin gündeminden çıkarılmıştır. Belgenin geri çekilmesi, yükseköğretimde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda kurumsal kararlılığın zayıfladığına işaret etmiş ve üniversitelerde bu alanda yapılacak çalışmaları kırılgan hale getirmiştir. Birçok üniversitede Toplumsal Cinsiyet Eşitliği politikaları durdurulmuş veya Toplumsal Cinsiyet Eşitliği dersi yalnızca seçmeli düzeyinde kalmıştır. Bu çalışma, meslek yüksekokullarında toplumsal cinsiyet eşitliği derslerinin seçmelilik statüde kalmasını değerlendirmek ve toplumsal cinsiyet temelli bir mesleki eğitim yapılanması ihtiyacını akademik bir tartışmaya sunmayı amaçlamaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemi ile yapılandırılmış olup, eleştirel bir belge taraması yapılarak içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni, Türkiye'de meslek yüksekokullarında yer alan müfredat dokümanları, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından yayımlanan ders planları, Bologna süreci kapsamında kamuya açık ders içerikleri ile üniversitelerin resmi web sitelerinde yer alan ders kataloglarıdır. Örneklem kapsamına İstanbul'da bulunan devlet ve vakıf üniversitelerinin meslek yüksekokulları alınmıştır. "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" dersi başlığı altında sunulan derslerin sayısı, program türlerine göre dağılımı, zorunlu/seçmeli olma durumu ve içerik incelenmiştir. Araştırma bulgularında; "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" dersinin büyük oranda yalnızca seçmeli olarak sunulduğu tespit edilmiştir. Zorunlu olarak bu dersi sunan program sayısı oldukça

sınırlıdır ve bu ders genellikle sosyal hizmetler, çocuk gelişimi veya sosyal bilimlere yakın alanlarla sınırlı kalmaktadır. Oysa sağlık, medya, adalet, teknik hizmetler ve yönetim gibi alanlarda da toplumsal cinsiyet duyarlılığı gerektiren pek çok mesleki pratik söz konusudur. Araştırma bulguları, toplumsal cinsiyet eşitliği bilgisinin mesleki eğitimin temel bileşeni haline getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle meslek yüksekokullarında tüm programlara yayılmış, zorunlu ve içeriksel olarak derinleştirilmiş bir toplumsal cinsiyet eğitimi modeline ihtiyaç vardır. Ayrıca Mesleki yeterlilik tanımlarına toplumsal cinsiyet duyarlılığı açık biçimde dahil edilmeli ve bu konu, mezun yeterlikleri arasında yer almalıdır. Eğitici eğitimi programları aracılığıyla öğretim elemanlarının da toplumsal cinsiyet farkındalığı geliştirmeleri desteklenmelidir. Sonuç olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği seçmeli değil, yapısal bir önceliktir. Mesleki eğitimin bu perspektifle yeniden kurgulanması, yalnızca öğrencilerin bireysel kazanımları açısından değil, aynı zamanda eşitlikçi ve adil bir toplum inşası için de elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Meslek, mesleki eğitim, seçmeli ders, toplumsal cinsiyet.

ELECTIVE OR MANDATORY? THE NEED FOR GENDER EQUALITY-BASED VOCATIONAL EDUCATION

ABSTRACT

The professional sphere remains a domain in which gender-based inequalities are deeply entrenched. Structural issues such as barriers to promotion (glass ceiling syndrome), wage disparities, harassment and mobbing, discriminatory hiring practices, and underrepresentation continue to adversely affect women in the workplace. These challenges not only hinder women's participation in the labor force but also normalize gender-based discrimination in professional settings, thereby reinforcing broader gender inequalities within society. Addressing these disparities requires comprehensive political and structural transformations. Within this context, integrating a gender equality perspective into vocational education constitutes a significant step toward transforming educational processes and dismantling structural inequalities in the labor market. The literature emphasizes that providing gender equality education early and systematically encourages students to move beyond gender stereotypes in career choices and to develop egalitarian attitudes. In Turkey, some progress has been made in academia from a gender equality perspective. The Council of Higher Education (YÖK) published a "Gender Equality Attitude Document" in 2015. However, its withdrawal in 2019 marked a significant regression, leading to the removal of gender equality from the academic agenda. Consequently, gender equality policies at many universities

have been disrupted, and courses on gender equality largely remain elective. This study critically examines the elective status of gender equality courses in vocational schools and argues for a gender equality-oriented vocational education framework. The research adopts a qualitative methodology, employing critical document analysis and content analysis. The study universe comprises curriculum documents from vocational schools in Turkey, course plans published by YÖK, publicly available course contents under the Bologna Process, and course catalogs from university websites. The sample includes vocational schools affiliated with public and foundation universities in Istanbul. The study analyzes the number, distribution by program type, mandatory/elective status, and content of courses offered under the title "Gender Equality." The findings reveal that these courses are predominantly offered as electives. The number of programs offering the course as a mandatory component is very limited and largely confined to fields such as social services, child development, or other disciplines closely associated with the social sciences. However, many vocational fields—such as healthcare, media, law, technical services, and management—also require gender sensitivity. The results suggest that gender equality education should be embedded as a core component of vocational training. Therefore, a comprehensive and mandatory model of gender education—integrated across all vocational programs and enriched in content—is urgently needed. Furthermore, gender sensitivity should be explicitly incorporated into the definitions of vocational qualifications and reflected in graduate competencies. Faculty development programs should also promote gender awareness among instructors. In conclusion, gender equality should not be treated as an elective issue but as a structural imperative. Reconstructing vocational education from this perspective is essential for students' individual development and for building a more equitable and just society.

Keywords: Profession, vocational education, elective course, gender.

TÜRKİYE'DE MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA STAJ VE UYGULAMALI EĞİTİMİN ÖNEMİ

Şehnaz ÖZATAY

Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ezine Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Meslek Yüksekokulu Gıda İşleme Bölümü

https://orcid.org/0000-0003-0268-105X

Ezgi YIKICI

Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ezine Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Meslek Yüksekokulu Gıda İşleme Bölümü

https://orcid.org/0000-0002-7274-5584

Çağlar KAYA

Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü

https://orcid.org/0000-0002-7054-3081

Çisem ÖĞE

Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ezine Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Meslek Yüksekokulu Gıda İşleme Bölümü

https://orcid.org/0000-0002-3769-5526

ÖZET

Meslek yüksekokulları, uygulamalı eğitimi ön planda tutarak sektöre nitelikli teknik eleman yetiştirmeyi amaçlayan yükseköğretim kurumlarıdır. Bu bağlamda, staj uygulamaları, öğrencilerin teorik bilgilerini pratikte uygulamalarına ve mesleki yeterlilik kazanmalarına önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye'de meslek yüksekokullarında staj zorunluluğu, öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam edilebilirliğini artırmak ve iş dünyasına daha donanımlı bireyler kazandırmak için kritik bir unsurdur. Türkiye'de meslek yüksekokullarında staj uygulamaları, öğrencilerin mesleki gelişimi açısından büyük bir öneme sahiptir. Ancak mevcut sistemde bazı eksiklikler bulunmaktadır. Bu eksikliklerin giderilmesi için denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, işletmelerle iş birliğinin artırılması ve öğrencilere maddi destek sağlanması gibi çözümler uygulanmalıdır. Bu çalışmada, Türkiye'deki meslek yüksekokullarında staj uygulamaları ve uygulamalı eğitim önemi, mevcut durum, karşılaşılan zorluklar ve çözüm önerileri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksekokulu, staj, mesleki eğitim, istihdam, uygulamalı eğitim.

THE IMPORTANCE OF INTERNSHIP AND PRACTICAL EDUCATION İN VOCATIONAL SCHOOLS IN TURKEY

ABSTRACT

Vocational schools are higher education institutions that aim to train qualified technical personnel for the sector by prioritizing practical training. In this context, internship practices provide significant contributions to students' application of theoretical knowledge in practice and their gaining professional competence. The internship requirement in vocational schools in Turkey is a critical element in increasing students' employability after graduation and providing them with more equipped individuals for the business world. Internship practices in vocational schools in Turkey are of great importance in terms of students' professional development. However, there are some deficiencies in the current system. In order to eliminate these deficiencies, solutions such as strengthening control mechanisms, increasing cooperation with businesses and providing students with financial support should be implemented. ın this study, the importance of internship practices and practical education in vocational schools in Turkey, the current situation, the difficulties encountered and solution suggestions are discussed.

Keywords: Vocational school, internship, vocational education, employment, applied education.

TÜRKİYE'DE MESLEKİ EĞİTİME YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ'NİN 3+1 UYGULAMALI EĞİTİM DENEYİMİ

Faruk YAHŞİ

Öğr. Gör. Dr., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Geyve Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü

https://orcid.org/0000-0002-7069-2183

İbrahim Taha DURSUN

Doç. Dr., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Geyve Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü

https://orcid.org/0000-0003-4607-3822

ÖZET

Günümüzde eğitimin önemi, yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlı olmayan; bilgiyi beceriyle bütünleştirme yetkinliğini ön plana çıkaran bir anlayış çerçevesinde yeniden tanımlanmaktadır. Nitelikli işgücünün yetiştirilmesi, bu yeni anlayış doğrultusunda hem ekonomik kalkınmanın hem de toplumsal refahın temel belirleyicisi olarak görülmektedir. Türkiye'de de özellikle sanayi ve hizmet sektörlerinde uygulama becerisi gelişmiş, mesleki yeterliliği yüksek bireylerin istihdamında yaşanan zorluklar, meslek yüksekokullarında sunulan eğitimin yapısını ve işlevselliğini yeniden düşünmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, üniversite-sektör iş birliğini esas alan ve uygulamalı eğitimi merkeze alan modellerin geliştirilmesi, mesleki eğitimin kalitesini artırmada belirleyici rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi tarafından başarıyla sürdürülen 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli'ni tanıtmak ve bu modelin meslek yüksekokulu düzeyinde mesleki eğitime sağladığı katkıları analiz etmektir. Model, öğrencilerin üç dönem boyunca okulda teorik ve uygulamalı derslerle eğitim almalarını; son dönemde ise kamu veya özel sektörde tam zamanlı olarak iş yeri uygulamasına katılmalarını öngörmektedir. Bu yapı, öğrencilerin yalnızca bilgiyi öğrenmelerini değil, aynı zamanda gerçek iş ortamlarında deneyim kazanmalarını sağlayarak onları mezuniyet öncesinde iş hayatına hazırlamaktadır. Nitel araştırmanın yöntem olarak kullanıldığı çalışmada; modelin yapısı, uygulanma biçimi, iş yeri uygulamaları yönergesi, öğrenci-işletme eşleştirme süreci ve saha uygulamaları doküman analizi yoluyla incelenmiştir. Ayrıca her uygulama dönemi sonunda öğrenci, danışman ve işverenlere yönelik uygulanan anketlerin sonuçları analiz edilerek, modelin uygulamadaki etkileri çok boyutlu biçimde değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli'nin öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam edilebilirliklerini artırdığını, sektörde nitelikli işgücü eksikliğinin giderilmesine katkı sunduğunu ve üniversite–sanayi iş birliğini kurumsal düzeye taşıdığını göstermektedir. İşverenler, öğrencileri potansiyel çalışan olarak değerlendirmekte; öğrenciler ise iş disiplini, mesleki yetkinlik ve özgüven kazandıklarını ifade etmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendi illerinde iş yeri uygulaması yapabilmeleri, yerel kalkınmayı ve bölgesel istihdamı destekleyen bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli, mesleki eğitimin iş gücü piyasasıyla daha etkin bir şekilde bütünleşmesine katkı sunan, sürdürülebilir ve yaygınlaştırılabilir bir uygulama modeli olarak değerlendirilmektedir. Türkiye genelinde meslek yüksekokullarında yaygınlaştırılması halinde, nitelikli istihdam artışına ve ekonomik verimliliğe doğrudan katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki eğitim, 3+1 uygulamalı eğitim modeli, meslek yüksekokulu, üniversite-sanayi iş birliği.

A MODEL PROPOSAL FOR VOCATIONAL EDUCATION IN TÜRKİYE: THE 3+1 APPLIED TRAINING EXPERIENCE OF SAKARYA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

ABSTRACT

In today's world, the significance of education is being redefined within a framework that emphasizes not only knowledge transfer, but also the integration of knowledge with practical skills. The training of a qualified workforce is now regarded as a key determinant of both economic development and social welfare. In Türkiye, difficulties in employing individuals with advanced practical competencies and strong vocational qualifications -particularly in the industrial and service sectors- necessitate a re-evaluation of the structure and functionality of education provided in vocational schools. Within this context, the development of models based on university–industry collaboration and focused on applied learning plays a crucial role in improving the quality of vocational education. This study aims to present the 3+1 Applied Training Model, which has been successfully implemented by Sakarya University of Applied Sciences, and to analyze its contributions to vocational education at the associate degree level. The model envisions students completing three semesters of theoretical and practical coursework at the university, followed by one full-time semester of workplace training within public or private sector institutions. This structure enables students not only to acquire knowledge but also to gain hands-on experience in real work environments prior to graduation. The study employs a qualitative research design. The structure and implementation of the model, institutional guidelines for workplace practice, the student–enterprise placement process, and field applications have been examined through document analysis. In addition, the effects of the model in practice were assessed comprehensively by analyzing the results of surveys conducted with students, academic advisors, and employers at the end of each implementation period. The findings indicate that the 3+1 Applied Training Model enhances graduates' employability, contributes to reducing the shortage of skilled labor in the industry, and institutionalizes university–industry collaboration. Employers view students as potential future employees, while students report improvements in work discipline, professional competence, and self-confidence. Moreover, the ability for students to carry out workplace training in their hometowns emerges as a significant factor supporting local development and regional employment. In conclusion, the 3+1 Applied Training Model is considered a sustainable and transferable approach that strengthens the integration of vocational education with labor market needs. Its nationwide adoption by vocational schools in Türkiye is expected to make a direct contribution to increasing qualified employment and improving economic productivity.

Keywords: Vocational education, 3+1 applied training model, vocational school, university–industry collaboration.

SOSYAL İÇERİKLİ SEÇMELİ DERSLERİN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL ETKİLEŞİMLERİNE KATKILARI VE MESLEK YÜKSEKOKULLARI İÇİN ÖNERİLER

Yunus Emre AYDIN

Öğr. Gör., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
https://orcid.org/0000-0001-9930-9769

ÖZET

Günümüzde teknolojik olanakların hızla gelişmesi, bireylerin yüz yüze sosyal etkileşimlerinin aynı oranda azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, özellikle tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin hem akademik başarılarını hem de iş bulma süreçleri ile mesleki yaşamlarındaki iletişim becerilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Oysa sağlık hizmetlerinin kalitesinin artırılmasında etkili iletişim büyük önem taşımakta ve bu iletişim ancak güçlü sosyal becerilere sahip bireyler tarafından sağlanabilmektedir. Geleneksel eğitim yöntem ve tekniklerinin, öğrencilerde gözlemlenen bu olumsuzlukları gidermede yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu araştırmada, Yükseköğretim Kurulu'na bağlı üniversitelerde yer alan tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programlarının müfredatları (n=138) incelenmiş; sosyal içerikli bölüm seçmeli derslerin sayısı ve içerikleri değerlendirilmiştir. Ayrıca, bir meslek yüksekokulu müfredatında yer alan sosyal içerikli bölüm seçmeli derslere ilişkin öğrenci memnuniyet anketi sonuçları ve ders çıktıları analiz edilmiştir. İncelenen programların %87,5'inde seçmeli derslerin yer aldığı, bu derslerin %71,4'ünün sosyal içerikli olduğu belirlenmiştir. Ancak, sosyal içerikli seçmeli ders sayısının ortalama olarak 1,14±0,28 ile sınırlı olduğu görülmüştür. Bu veriler doğrultusunda, sosyal içerikli seçmeli ders sayısının mevcut durumdan oldukça az olduğu ve çeşitlendirilerek artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Örneklem olarak ele alınan meslek yüksekokulunda uygulanan sosyal içerikli seçmeli derslere ilişkin öğrenci memnuniyet puanları (MP) ve bu derslerin yeniden açılması yönündeki görüşler (YA), geleneksel seçmeli derslere kıyasla daha yüksek bulunmuştur. 193 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen ankette elde edilen ortalama puanlar şu şekildedir: Görsel Sanatlar (MP: 3,33; YA: 3,53), Aksesuar Tasarımı (MP: 2,33; YA: 2,16), Moda Tasarımı (MP: 2,26; YA: 2,13), Sporda Farkındalık (MP: 3,70; YA: 3,56), Web Tasarımı (MP: 3,33; YA: 3,53). Bazı derslerin memnuniyet puanlarının 3'ün altında olmasının temel nedeninin, öğrencilerin ders materyalleri için ek maliyetlere katlanmak zorunda kalmaları olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, öğrenciler tarafından işitme dili, el sanatları (kil), müzik ve temel fotoğrafçılık gibi yeni sosyal içerikli seçmeli derslerin açılması yönünde öneriler getirilmiştir. Uygulanan bu derslerden elde edilen çıktıların, üniversite bünyesinde düzenlenen çeşitli yarışma ve etkinliklerde derece elde ettiği gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgular, sosyal içerikli bölüm seçmeli derslerin, öğrencilerin sosyalleşme, iletişim ve etkileşim becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin öğrenim memnuniyetini, akademik başarılarını ve kişisel gelişimlerini destekleyen bu tür derslerin artırılması ve müfredatların bu doğrultuda güncellenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müfredat, seçmeli ders, etkileşim, memnuniyet.

THE CONTRIBUTION OF ELECTIVE COURSES WITH SOCIAL CONTENT TO STUDENTS' SOCIAL INTERACTION AND SUGGESTIONS FOR VOCATIONAL COLLEGES

ABSTRACT

The rapid advancement of technology in today's world has led to a decline in face-to-face social interactions among individuals. This trend has the potential to negatively impact the academic performance of students enrolled in medical documentation and secretarial programs, as well as their communication skills during job searches and throughout their professional careers. However, effective communication is essential for improving the quality of healthcare services, and such communication can only be achieved by individuals with strong social competencies. Traditional educational methods and techniques appear to be inadequate in addressing the resulting deficiencies in student development. This study examined the curricula of medical documentation and secretarial programs (n=138) offered by universities under the authority of the Council of Higher Education, focusing on the number and content of socially oriented elective courses. Additionally, student satisfaction survey results and learning outcomes related to socially themed departmental electives offered at one vocational school were analyzed. Findings revealed that 87.5% of the reviewed programs included elective courses, and among these, 71.4% were classified as having social content. Despite this, the average number of socially oriented elective courses per program was only 1.14±0.28, indicating a significant shortfall and a need for increased variety and availability of such courses. Survey data collected from 193 students showed that satisfaction scores (SS) and suggestions for future availability (FA) of socially oriented electives were higher compared to those for traditional electives. The average scores for selected courses were as follows: Visual Arts (SS: 3.33; FA: 3.53), Accessory Design (SS: 2.33; FA: 2.16), Fashion Design (SS: 2.26; FA: 2.13), Sports Awareness (SS: 3.70; FA: 3.56), and Web Design (SS: 3.33; FA: 3.53). Courses with satisfaction scores below 3 were primarily those requiring students to incur additional material costs. Furthermore, students expressed interest in the future inclusion of courses such as sign language, handicrafts (clay), music, and basic photography. Notably, student projects from these courses received awards and recognition in various university-organized competitions and events. In conclusion, the findings indicate that socially oriented elective courses significantly contribute to the development of students' social, communication, and interpersonal skills. Therefore, increasing the availability and diversity of such courses is recommended to enhance student satisfaction, academic success, and personal growth. Updating curricula to reflect this need would represent a valuable step toward improving educational outcomes in these programs.

Keywords: Curriculum, elective course, ınteraction, satisfaction.

ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER PLANLAMAYA YÖNELİK DÜŞÜNCELERİNİN BELİRLENMESİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Deniz GÜR

Dr. Öğr. Üyesi, Atlas Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Ameliyathane Hizmetleri Programı

https://orcid.org/0000-0003-4548-0311

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokuluna devam eden öğrencilerin kariyer planlamaya ilişkin düşüncelerini anlamak ve bu düşünceleri etkileyen faktörleri tematik olarak ortaya koymaktır. Araştırma, Şubat-Nisan 2025 tarihleri arasında, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) yaklaşımıyla yürütülmüştür. Veriler, bir üniversitenin meslek yüksekokulunda maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilen 33 gönüllü öğrenciyle yapılan bireysel görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Bilgisayar Teknolojileri, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler, Tasarım Bölümlerine bağlı dokuz programın öğrencisiyle görüşülmüştür. Katılımcıların; yaş aralığı 18-39 ve %60,6'sı kadın bireylerden olup, %57,6'sının aile/yakın çevresinde öğrenim gördüğü alandan meslek sahibi kişi(ler) bulunmaktadır. Verilerin analizi program kullanılmadan araştırmacı tarafından yapılmıştır. Üniversite Öncesi Kariyer Algısı ve Planlaması, Program Tercih Süreci ve Motivasyonları, Kariyeri Güçlendirme Stratejileri ve Tercihleri, Üniversite Sonrası Kariyer Planları ve Beklentiler olmak üzere dört tema belirlenmiştir. Tasarım ve bilgisayar bölümü öğrencilerinin "İlgi ve yetenek farkındalığı" ve "İlgi ve yeteneğe bağlı tercih" alt temalarında, sağlık programı öğrencilerinin "atanma/iş bulma olanaklarıyla tercih" ve "Aile/yakın çevre etkisiyle tercih" alt temalarında daha çok düşünce belirttiği saptanmıştır. Farklı alanlardaki program öğrencilerin meslek seçimi ve çalışma alanıyla ilgili hedeflerindeki farklılıklar ortaya konulmuştur. Sağlık programlarındaki öğrenciler iş bulma kaygısı ya da iş garantisi düşüncesiyle seçimlerini yaparken, tasarım gibi programlar idealleştirilen meslek seçimi vurgusuyla ilgi ve yetenekleriyle meslek seçimlerini yaptığı görülmektedir. Diğer yandan sağlık programındaki öğrencilerin insana yardım etme doyumu ve ciddi sorumluluk almaları sonrası ileri hedefler planladıkları görülmektedir. Tasarım programları öğrencileri daha çok özel sektöre yönelirken, sağlık programı öğrencilerinin lisans tamamlama ve kamu personeli olma planı bulunmaktadır. Sonuç: Çalışma, meslek yüksekokulu öğrencilerinin kariyer planlama süreçlerine yönelik farkındalık kazandırmayı ve bireysel farklılıkların bu süreçteki belirleyici rolüne dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular ve ilgili literatür değerlendirildiğinde, kariyer planının bireysel farklılıklarla ve rehber kişilerce şekillenmesi gerekliliği söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer planlaması, ön lisans öğrencileri, nitel araştırma.

**Bu çalışma Atlas Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Öğrenci Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.*

DETERMINATION OF ASSOCIATE DEGREE STUDENTS' THOUGHTS ON CAREER PLANNING: A QUALITATIVE RESEARCH

ABSTRACT

This study aims to understand the career planning perceptions of associate degree students and to thematically identify the factors influencing these perceptions. The research was conducted between February and April 2025 using a qualitative design based on the phenomenological approach. Data were collected through individual interviews with 33 volunteer students selected via maximum variation sampling from a vocational school affiliated with a university. Interviews were conducted with students enrolled in nine programs under the Departments of Computer Technologies, Medical Services and Techniques, and Design. Participants were aged between 18 and 39, 60.6% were female, and 57.6% reported having a family member or someone in their close environment working in the same field. Data analysis revealed four main themes: Pre-University Career Perception and Planning, Program Selection Process and Motivations, Career Enhancement Strategies and Preferences, and Post-Graduation Career Plans and Expectations. It was found that students from the Design and Computer departments expressed more thoughts under the sub-themes “Awareness of Interests and Talents” and “Interest- and Talent-Based Preference,” while students in health programs emphasized “Employment Opportunities” and “Family/Environmental Influence” as key sub-themes. Differences in career goals and occupational preferences were observed among students from various departments. While students in health-related programs made their choices based on concerns about job security and employment prospects, students in design-related programs tended to choose their professions based on idealized career goals aligned with their interests and skills. Furthermore, health program students reported planning advanced career goals motivated by the satisfaction of helping others and assuming serious responsibilities. While design students generally leaned toward the private sector, health students expressed intentions to pursue undergraduate degrees and become public sector employees. This study aims to raise awareness among vocational school students about their career planning processes and to highlight the critical role of individual differences in shaping these processes. Based on the findings and relevant literature, it can be stated that career planning should be guided by personal differences and professional mentors.

Keywords: Career planning, associate degree students, qualitative research.

ÖĞRENME ANALİTİĞİ UYGULAMALARININ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARISINA ETKİSİ

Ali Batuhan YILDIZ

Öğr. Gör., Doğuş Üniversitesi Meslek Yüksekokulu İnternet ve Ağ Teknolojileri Programı

https://orcid.org/0000-0000-0000-0000

ÖZET

Bu çalışma, dijitalleşen dünyada meslek yüksekokullarında öğrenme analitiği kullanımının öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini ve bu süreçte karşılaşılan zorlukları incelemeyi amaçlamaktadır. Temel hedefimiz, öğrenme analitiği uygulamalarının öğrenci performansını nasıl etkilediğini ve bu etkilerin hangi mekanizmalar üzerinden gerçekleştiğini derinlemesine anlamaktır. Özellikle, öğrenci verilerinin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması süreçlerinde etik ve gizlilik konularına büyük önem verilmektedir. Araştırmamız, karma yöntem yaklaşımını benimseyecek olup, hem nicel verileri (öğrenci notları, ders katılım istatistikleri vb.) hem de nitel verileri (öğrenci ve öğretim görevlisi görüşmeleri) kullanarak kapsamlı bir analiz yapmayı planlamaktadır. Ancak, çalışma henüz tasarım aşamasında olduğu için şu an için herhangi bir bulgu sunulmamaktadır. Bu çalışma, öğrenme analitiği uygulamalarının meslek yüksekokullarındaki potansiyel faydalarını ve olası risklerini değerlendirerek, bu alanda yapılacak gelecekteki araştırmalara ve uygulamalara değerli bir ışık tutmayı hedeflemektedir. Dijital dönüşümün hızla ilerlediği günümüzde, eğitimde veri odaklı yaklaşımların rolünü anlamak, eğitim kalitesini artırmak ve öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verebilmek için kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, çalışmamızın sonuçları, meslek yüksekokullarının eğitim stratejilerini geliştirmelerine ve öğrenme analitiği uygulamalarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, öğrenme analitiği, makine öğrenmesi, veri, etik.

THE IMPACT OF LEARNING ANALYTICS APPLICATIONS ON THE ACADEMIC SUCCESS OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of the use of learning analytics on student achievement in vocational colleges in a digitalized world and the challenges encountered in this process. Our main goal is to gain an in-depth understanding of how learning analytics applications affect student performance and the mechanisms through which these effects are realized. In particular, ethical and confidentiality issues are of paramount importance in the collection, analysis and interpretation of student data. Our research will adopt a mixed methods approach and plans to conduct a comprehensive analysis using both quantitative data (student grades, course participation statistics, etc.) and qualitative data (student and instructor interviews). However, as the study is still in the design phase, no findings are presented at this time. By assessing the potential benefits and potential risks of learning analytics applications in vocational colleges, this study aims to shed valuable light on future research and applications in this field. In today's world of rapid digital transformation, understanding the role of data-driven approaches in education is critical for improving the quality of education and better responding to the individual needs of students. In this context, the results of our study will help vocational colleges to develop their educational strategies and use learning analytics applications more effectively.

Keywords: Artificial intelligence, learning analytics, machine learning, data, ethics.

DİJİTAL VE YAPAY ZEKÂ TEMELLİ YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA MÜFREDAT REVİZYONU GEREKLİLİĞİ: DOKÜMAN ANALİZİ TEMELLİ BİR DEĞERLENDİRME

Rıza Emre ERGÜN

Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi Ford Otosan İhsaniye Otomotiv Meslek Yüksekokulu Elektronik ve Otomasyon Programı
https://orcid.org/0000-0001-5117-8616

Ahmet AKCAKAYA

Öğr. Gör., Kocaeli Üniversitesi Ford Otosan İhsaniye Otomotiv Meslek Yüksekokulu Elektronik ve Otomasyon Programı
https://orcid.org/0000-0002-0592-2210

Abdulkadir CENGİZ

Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Otomotiv Mühendisliği
https://orcid.org/0000-0002-7830-5299

ÖZET

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) doğrultusunda Türkiye'de yükseköğretim programları, bilgi, beceri ve yetkinlik temelli olarak yeniden yapılandırılmakta ve bu kapsamda iş gücü piyasasıyla daha uyumlu, öğrenme çıktıları odaklı eğitim modelleri geliştirilmektedir. Bu dönüşüm süreci özellikle dijitalleşme, yapay zekâ ve teknolojik okuryazarlık alanlarında yeni ön lisans ve lisans programlarının açılmasına ivme kazandırmıştır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından son yıllarda açılan dijital ve yapay zekâ temelli programlar, Türkiye'nin dijitalleşme sürecine entegre olması, küresel ölçekte rekabet gücünü artırması ve nitelikli iş gücü yetiştirmesi bakımından stratejik bir öneme sahiptir. Bu programlar, teknolojik gelişmeler doğrultusunda şekillenen yeni meslek alanlarına yönelik akademik destek sunmayı amaçlamaktadır. Ancak mevcut durumda bu programların müfredat yapıları, güncel sektör ihtiyaçları, öğrenci profillerindeki çeşitlilik ve etik-kültürel duyarlılıklar açısından önemli eksiklikler içermektedir. Bu çalışma, söz konusu eksiklikleri ortaya koyarak dijital ve yapay zekâ temelli yükseköğretim programlarının daha işlevsel ve sürdürülebilir hale gelmesi amacıyla müfredatların kapsamlı biçimde yeniden yapılandırılması gerektiğini savunmaktadır. Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. İnceleme kapsamında mevcut akademik müfredatlar, sektörel raporlar, ulusal ve uluslararası yükseköğretim politikaları ile Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) belgeleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, müfredatların çoğunlukla akademik uzmanların sınırlı görüşleriyle oluşturulduğunu, sektörel paydaşların sürece yeterince dâhil edilmediğini ve bu durumun mezunların iş gücü piyasasındaki karşılıklarını zayıflattığını göstermektedir. Etik ilkeler ile kültürel değerlerin ders içeriklerine sistematik biçimde entegre edilmediği; öğrenci çeşitliliğini ve önceki öğrenmeleri dikkate alan esnek-modüler yapılara yeterince yer verilmediği görülmüştür. AKTS iş yükü tanımları ile dijital uygulamalı derslerin yapısı arasında belirgin bir uyumsuzluk söz konusudur. AKTS iş yükü motorlarından faydalanılarak yapılan analizlerde Türkiye'de bir krediye karşılık gelen öğrenci çalışma süresinin 25 ile 30 saat arasında değiştiği tespit edilmiştir. Ancak bu aralık, özellikle uygulama temelli dijital derslerde gerçek öğrenme yükünü yansıtmamaktadır. Özellikle "tematik okul" yapılarında yer alan uygulamalı derslerin AKTS karşılıklarının ayrıca değerlendirilmesi ve programlara özgü biçimde yeniden tanımlanması gerektiği görülmektedir. Bu doğrultuda çalışma, dört temel eksende bir müfredat revizyonu önermektedir: (1) sektörel uyum ve istihdam odaklılık, (2) etik ve kültürel değerlerle bütünleşme, (3) esnek ve modüler yapıların benimsenmesi, (4) sürekli güncellenebilir ve geri bildirim temelli dinamik bir eğitim sistemi oluşturulması. Bu yaklaşım, dijital dönüşüm sürecine yükseköğretim kurumlarının daha etkin katılımını hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: AKTS iş yükü, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, dijital dönüşüm, müfredat revizyonu, yapay zekâ eğitimi, yükseköğretim programları.

THE NEED FOR CURRICULUM REVISION IN DIGITAL AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED HIGHER EDUCATION PROGRAMS: AN ASSESSMENT BASED ON DOCUMENT ANALYSIS

ABSTRACT

In line with the European Qualifications Framework (EQF), higher education programs in Turkey are being restructured based on knowledge, skills, and competence, and in this context, educational models that are more compatible with the labor market and focused on learning outcomes are being developed. This transformation process has accelerated the opening of new associate and undergraduate programs, especially in the fields of digitalization, artificial intelligence, and technological literacy. Programs centered on digital and artificial intelligence, initiated by the Council of Higher Education (YÖK) in recent years, hold strategic significance for Türkiye's integration into the digitization process, enhancement of global competitiveness, and development of a skilled workforce. These programs aim to provide academic support for new professional fields that are taking shape in line with technological developments. However, the current curriculum structures of these programs contain significant deficiencies in terms of current sector needs, diversity in student profiles and ethical-cultural sensitivities. This study argues that the curricula should be comprehensively restructured in order to make digital and artificial intelligence-based higher education programs more functional and sustainable by revealing these deficiencies. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. Within the scope of the review, current academic curricula, sectoral reports, national and international higher education policies and European Credit Transfer System (ECTS) documents were analyzed. The findings show that curricula are mostly created with the limited opinions of academic experts, sectoral stakeholders are not sufficiently included in the process and this situation weakens the equivalents of graduates in the labor market. It was observed that ethical principles and cultural values are not systematically integrated into the course content; flexible-modular structures that take into account student diversity and previous learning are not sufficiently included. There is a significant incompatibility between ECTS workload definitions and the structure of digital applied courses. In the analyses made using ECTS workload engines, it was determined that the student study time corresponding to one credit in Turkey varies between 25 and 30 hours. However, this range does not reflect the real learning load, especially in application-based digital courses. It is seen that the ECTS equivalents of applied courses, especially in “thematic school” structures, should be evaluated separately and redefined in a program-specific manner. In this context, the study proposes a curriculum revision on four main axes: (1) sectoral adaptation and employment focus, (2) integration with ethical and cultural values, (3) adoption of flexible and modular structures, (4) creation of a dynamic education system that is constantly updatable and feedback-based. This approach aims for more effective participation of higher education institutions in the digital transformation process.

Keywords: ECTS workload, European Qualifications Framework, digital transformation, curriculum revision, artificial intelligence education, higher education programs.

İNTERNET VE AĞ TEKNOLOJİLERİ PROGRAMIN SEKTÖREL BEKLENTİLERLE UYUMU: TEORİK-UYGULAMALI EĞİTİM DENGESİ

Hilal SUCU

Öğr. Gör., Doğuş Üniversitesi Meslek Yüksekokulu İnternet ve Ağ Teknolojileri Programı

https://orcid.org/0000-0003-1325-9196

ÖZET

İnternet ve Ağ Teknolojileri programı, Meslek Yüksekokullarının Bilgisayar Teknolojileri bölümü altında yer alarak sektörde ağ, sistem güvenliği, sunucu sistemleri, internet altyapısı ve temel yazılım alanlarında nitelikli teknik personel ihitiyacını karşılayabilmek amacıyla BT ve ağ uzmanı yetiştiren ön lisans programıdır. Meslek Yüksekokulları, mesleki ve teknik eğitim vermekle birlikte eğitim sisteminde öncelikli konumda bulunan ve ülke kalkınmasına katkı sağlayan nitelikli insan gücünü kazandırmaktadır. İlgili programda öğrenim gören öğrencilere problem çözme, sistem kurma, ağ güvenliği sağlama yeteneklerinin kazandırılması gerekmekte olup istihdam edilecek olan mezunların sektörel ihtiyaçlara cevap verebilmesi beklenmektedir. Bu bağlamda müfredatta yer alan derslerde kuramsal bilgilerin yanı sıra simülasyon, laboratuvar çalışmaları ve proje tabanlı öğrenme vb. gibi uygulamalı eğitime önem verilmesi gerkmektedir. Uygulamalı eğitime verilecek olan önem öğrencilerin sektörel ihtiyaçlara yönelik beceri kazanmalarına yardımcı olacaktır. Müfredatın incelenmesi, mevcut duruma yönelik bilgilerin ortaya çıkmasını sağlayarak eğitim programında bulunan eksikliklerin belirlenebilmesi, teorik bilgi ile uygulamalı eğitim arasındaki denge ile sektörel ihtiyaçları karşılama durumunun tespit edilebilmesi açısından öneme sahip olup müfredatta yapılacak olan iyileştirmeler hızla değişen gereksinimlere uyum sağlamaya yardımcı olacaktır. Bu çalışmanın amacı, Meslek Yüksekokulları bünyesinde yer alan İnternet ve Ağ Teknolojileri ön lisans programının müfreadatında teorik ile uygulamalı dersler arasındaki dengeyi belirleyerek, program içeriklerinin sektörel beklentileri karşılama düzeyini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi esas alınmış olup T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Yükseköğretim Program Atlası (YÖKAtlas) veri tabanları taranmıştır. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Sinop Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi ve Zonguldak Üniversitesi olmak üzere 12 devlet üniversitesi, Doğuş Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi olmak üzere 6 vakıf üniversitesi bünyesinde bulunan İnternet ve Ağ teknolojileri programları incelenmiştir. Çalışmada, toplam 18 üniversiteye yönelik yerleştirme istatistikleri, öğretim elemanı sayıları, laboratuvar sayıları, donanım sınıfları sayıları belirlenmiştir. Dersler, teorik ve uygulama olmak

üzere 2 tema altında toplanmış olup ders bilgi sistemleri incelenerek sektör ihtiyacına uygunluğu tespit edilmiş, mevcut müfredatta yaplabilecek değişikliklere yönelik önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışmanın mevcut durumu ortaya koyarak, olumlu ve olumsuz yönleri ele alması açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet ve ağ teknolojileri programı, müfredat, meslek yüksekokulu.

THE ALIGNMENT OF THE INTERNET AND NETWORK TECHNOLOGİES PROGRAM WITH SECTORAL EXPECTATIONS: THE BALANCE OF THEORETICAL AND PRACTICAL EDUCATION

ABSTRACT

The Internet and Network Technologies program, which is under the Computer Technologies department of Vocational Higher Education Schools, is an associate degree program aimed at training IT and network specialists to meet the demand for qualified technical personnel in the fields of networking, system security, server systems, internet infrastructure, and basic software in the industry. Vocational Higher Education Schools provide vocational and technical training, playing a pivotal role in the educational system and contributing to the country's development by producing qualified human resources. It is essential to equip students in the program with problem-solving, system setup, and network security skills, as graduates are expected to meet the sector's needs. In this context, theoretical knowledge should be complemented with practical education such as simulations, laboratory work, and project-based learning. The emphasis on practical education will help students acquire skills that align with sectoral requirements. The examination of the curriculum is crucial for obtaining information about the current situation, identifying deficiencies in the educational

program, determining the balance between theoretical knowledge and practical training, and assessing how well the program meets sectoral needs. Improvements in the curriculum will quickly adapt to the rapidly changing requirements. The purpose of this study is to identify the balance between theoretical and practical courses in the curriculum of the Internet and Network Technologies associate degree program within Vocational Higher Education Schools and to assess the program's ability to meet sectoral expectations. For this purpose, content analysis, one of the qualitative research methods, was used, and the databases of the Measurement, Selection, and Placement Center (ÖSYM), the Higher Education Council (YÖK), and the Higher Education Program Atlas (YÖKAtlas) were explored. Internet and Network Technologies programs at 12 state universities, including Afyon Kocatepe University, Ankara University, Bilecik Şeyh Edebali University, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Isparta Applied Sciences University, Kütahya Dumlupınar University, Ondokuz Mayıs University, Osmaniye Korkut Ata University, Sakarya University, Sinop University, Trabzon University, and Zonguldak University, as well as 6 private universities, including Doğuş University, Istanbul Aydın University, Istanbul Esenyurt University, Istanbul Nişantaşı University, Istanbul Topkapı University, and Yeditepe University, were examined. The study identified placement statistics, faculty numbers, laboratory numbers, and hardware classroom numbers for the 18 universities. The courses were grouped into two themes: theoretical and practical, and course information systems were analyzed to assess their alignment with sectoral needs. Suggestions for potential changes in the current curriculum were also provided. This study aims to contribute to the field by highlighting both the positive and negative aspects of the current state.

Keywords: Internet and network technologies program, curriculum, vocational higher education school.

TÜRKİYE'DE YER ALAN ÖNLİSANS MAKİNE PROGRAMLARININ AKREDİTASYON SÜRECİ

Yalım GÜLTEKİN

Öğr. Gör., Başkent Üniversitesi Anadolu OSB Meslek Yüksekokulu Makine Programı Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Enerji Sistemleri Mühendisliği A.B.D.,

https://orcid.org/0000-0001-5868-0166

ÖZET

Türkiye'de YÖK bünyesindeki Meslek Yüksek Okulları (MYO) üretim ve hizmet sektörlerinde yeterli bilgi ve beceriye sahip, ara eleman (tekniker) yetiştiren,mesleki ve teknik eğitimde en önemli eğitim kurumlarıdır. Mesleki ve teknik eğitim (MTE) , bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, tavır ve meslek alışkanlıkları kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme süreci olarak tanımlanabilir. MTE'in temel amacı; günümüzün en yakın hedefi olan Endüstri 4.0 devriminin fırsatlarından en iyi şekilde yararlanmak, tehdit ve riskleri minimize edecek önlemler almada ve proaktif davranmakta, günün ve gelecekteki teknolojiyi anlayan, kullanabilen ve geliştirebilen ara elemanların

yetiştirilmesidir. Sanayi ve teknolojide nitelikli teknik iş gücü ile oluşturulan çalışma ekibinde, “tekniker”; kalifiye işçi ve teknisyenden daha fazla teorik bilgi ve beceriye sahip olduğu için bu ekibi yönlendiren ve denetleyen mühendisler ile doğru ve hızlı etkileşimi sağlamak için mühendisten daha fazla uygulama becerisine sahip olan nitelikli teknik ara elemandır. Küresel rekabette yer almaya çalışan Türkiye’de kalifiye ve/veya nitelikli teknik ara eleman gereksinimi, sanayi-üniversite işbirliğine odaklı MYO ile karşılanmaktadır. Model olarak Avrupa ülkelerinde kolej üstü iki yıl eğitim veren yüksekokulların benzeridir. Bu okulların günün kalite düzeyine erişmiş, eğitim-öğretim, uygulama ve araştırma-geliştirme faaliyetlerini sürdürmesi beklenmektedir.Eğitim-öğretimde kalite güvencesi ve sürekliliği, değerlendirme ve akreditasyon faktörleriyle tanımlanabilir. Akreditasyon, kalite güvencesinin profesyonelleştirilmesi, öğretim-öğrenme, kalite araştırması ve inovasyon, kaynakların tahsisi ve sürdürülebilirliği, çeşitli politika yönergelerinin geliştirilmesi ve bunların uygulanması vb. içeren bir süreçtir. Bu süreç, mesleki eğitim kurumlarının hedeflerini, faaliyet alanlarını ve her mesleki eğitim kurumu ve programının elde ettiği sonuçları kendi kendine değerlendirmesini yani “öz değerlendirme”yi gerektirir. Türkiye Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) ve alan odaklı akreditasyon kuruluşlarının yürüttüğü değerlendirme süreçleri, kalite güvencesinin kurumsallaşması ve belgelenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu süreçler, öğretim-öğrenme etkinliklerinin kalitesinin artırılmasının yanı sıra, kaynak kullanımının etkinliği, sürekli iyileştirme yaklaşımlarının benimsenmesi ve paydaş katılımının güçlendirilmesi gibi çok boyutlu hedefleri içermektedir. Bu çerçevede bu çalışma, Türkiye Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Mesleki Eğitim Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MEDEK) Akreditasyon Süreçlerinin makine programları üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Bu ele alışta, YÖK web sayfasından erişilebilen MYO makine programlarının akademik gelişim süreci, ders planları, öğretim elemanlarının yetkinliği, öğrenci profili, sektörle iş birliği ve kalite iyileştirme faaliyetleri kanıtlarla izlenmiştir. Özellikle 2024 yılından itibaren MEDEK kapsamında yapılan akreditasyon çalışmaları kapsamında YÖKAK ve MEDEK akreditasyonu olan makine programları ve öz değerlendirme yaklaşım ve raporları değerlendirilmiştir. Böylece, elde edilen çıkarımların Türkiye’deki MYO makine programlarında kalitenin artırılmasında ve kalite güvencesinin güçlendirilmesinde ve sürekliliğinde ve stratejik gelişiminde yönlendirici olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: MEDEK akreditasyonu, myo, makine programı, akreditasyon, kalite yönetimi, öz değerlendirme.

ACCREDITATION PROCESS OF ASSOCIATE DEGREE MACHINERY PROGRAMS IN TURKEY

ABSTRACT

In Turkey, Vocational Schools within the scope of Turkish Higher Education Board are the most important educational institutions in vocational and technical education that train intermediate personnel (technicians) with sufficient knowledge and skills in the production and service sectors. Vocational and technical education (VTE) can be defined as the process of developing the individual in a balanced way in terms of mental, emotional, social, economic and personal aspects by providing the knowledge, skills, attitudes and professional habits required by a profession that is mandatory for individual and social life. The main purpose of VTE is to take the best advantage of the opportunities of the Industry 4.0 revolution, which is the closest goal of today, to take precautions to minimize threats and risks and to act proactively, to train intermediate personnel who understand, use and develop today's and future technology. In the work team formed by qualified technical workforce in industry and technology, the "technician" is a qualified technical intermediate staff who has more application skills than the engineer in order to ensure correct and fast interaction with the engineers who direct and supervise this team, as she and/or he has more theoretical knowledge and skills than the qualified worker and technician. In Turkey, which is trying to take part in global competition, the need for qualified and/or trained technical intermediate staff is met by the Vocational School focused on industry-university cooperation. It is similar to the two-year post-high scool colleges in European countries as a model. These schools are expected to have reached the quality level of the day and continue their education-training, application and research-development activities. The quality assurance and continuity in education and training can be defined by evaluation and accreditation factors. Accreditation is a process that includes professionalization of quality assurance, teaching and learning, quality research and innovation, allocation and sustainability of resources, development of various policy guidelines and their implementation, etc. This process requires vocational education institutions to self-assess their goals, fields of activity and the results achieved by each vocational education institution and program, i.e. “self-assessment”. The evaluation processes carried out by the Turkish Higher Education Quality Board (HEQB) and field-specific accreditation institutions are of great importance in terms of institutionalization and documentation of quality assurance. These processes include multidimensional goals such as increasing the quality of teaching-learning activities, the effectiveness of resource use, the adoption of continuous improvement approaches and the strengthening of stakeholder participation. In this context, this study examines the effects of the accreditation processes of HEQB and the Vocational Education Evaluation and Accreditation Association (VEEAA- MEDEK) on machinery programs. In this study, the academic development process of the Machinery Programs of Vocational Schools accessible from the website of Turkish Higher Education, course plans, competence of the teaching staff, student profile, cooperation with the sector and quality improvement activities were monitored with evidence. Especially within the scope of accreditation studies carried out within the scope

of VEEAA as of 2024, machinery programs with HEQB and VEEAA accreditation and self-assessment approaches and reports were evaluated. Thus, it is thought that the inferences obtained will be guiding in increasing the quality in Vocational School machinery programs in Turkey, strengthening quality assurance, continuity and strategic development.

Keywords: VEEAA (MEDEK), vocational school, machinery program, accreditation, quality asurance, self-evaluation.

SAĞLIK ALANINDA DİJİTAL YETERLİLİK: MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA SAĞLIK ÖĞRENCİLERİNDE SİMÜLASYON EĞİTİMİ

Reyhan SAKALLI

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı

https://orcid.org/0000-0003-4965-3179

ÖZET

Günümüzde sağlık hizmetlerinin niteliğini artırmak için dijital teknolojilerin sağlık eğitimi süreçlerine entegrasyonu kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu bağlamda dijital yeterlilik, sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin mesleki uygulamalarda etkin ve güvenli bir şekilde yer alabilmeleri açısından kritik öneme sahiptir. Simülasyon temelli eğitim, dijital yeterliliklerin kazandırılmasında etkili bir öğretim yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'deki meslek yüksekokullarında sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin dijital yeterlilik düzeylerini belirlemeyi ve simülasyon temelli eğitimin bu yeterlilikler üzerindeki etkisini çok yönlü olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Dijital yeterlilik; bireylerin dijital teknolojileri etkili, güvenli ve eleştirel bir şekilde kullanabilme becerilerini kapsamaktadır. Bu yeterlilik, sağlık profesyonelleri açısından özellikle

hasta bakım süreçlerinde dijital sistemlerle (örneğin elektronik sağlık kayıtları, medikal cihazlar, karar destek sistemleri) etkili çalışabilmek için kritik öneme sahiptir. Simülasyon eğitimi, öğrencilerin dijital teknolojilerle tanışmasını ve bunları aktif biçimde kullanarak öğrenmelerini sağlayan yenilikçi bir öğretim yöntemidir. Bu yöntem sayesinde öğrenciler; artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR), simüle edilmiş hasta senaryoları ve bilgisayar destekli klinik uygulamalar gibi dijital araçlar aracılığıyla gerçek dünyadaki sağlık durumlarına benzer senaryoları deneyimleme fırsatı bulmaktadır. Böylece, bilişsel beceriler (karar verme, klinik muhakeme, bilgiye erişim) ile psikomotor beceriler (enjeksiyon uygulama, yaşam bulgusu ölçümü, temel yaşam desteği gibi el becerileri) eşzamanlı olarak geliştirilebilmektedir. Ayrıca, simülasyon temelli öğrenme ortamları öğrencilere tehlikesiz ve yapılandırılmış bir eğitim alanı sunar. Gerçek hasta üzerindeki riskler olmaksızın hata yapabilme, bu hatalardan öğrenebilme ve tekrarlı uygulamalarla becerilerini pekiştirme olanağı sağlanır. Bu durum, öğrencilerin mesleki özgüvenlerini artırırken, aynı zamanda teknolojiye adaptasyon süreçlerini de hızlandırmaktadır. Yapılan çalışmalar, sağlık eğitiminin dijital dönüşümünde simülasyonun temel bir araç olduğunu desteklemektedir. Bu çalışma, sağlık alanında dijital yeterliliklerin kazandırılmasında simülasyon temelli eğitimin önemini vurgulamakta ve meslek yüksekokullarındaki sağlık öğrencilerinin dijital yeterlilik düzeylerini artırmada etkili bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Simülasyon tabanlı öğretim yöntemleri, öğrencilere yalnızca dijital araçlarla tanışma imkânı sunmakla kalmamakta, aynı zamanda klinik karar verme, psikomotor beceriler geliştirme ve mesleki özgüven kazanımı açısından da çok yönlü katkılar sağlamaktadır. Artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik ve bilgisayar destekli uygulamalar gibi simülasyon araçlarının kullanımı, öğrencilerin teknolojiye olan adaptasyon sürecini hızlandırmakta, hata yaparak öğrenmeye imkân tanıyan güvenli ortamlar oluşturmaktadır. Bu bağlamda, dijital dönüşüm sürecinde sağlık eğitiminin niteliğini artırmak için simülasyon temelli eğitim yaklaşımlarının yaygınlaştırılması ve dijital yeterliliklerin sistematik olarak ölçülerek geliştirilmesi önerilmektedir. Sağlık hizmetlerinin niteliğini ve güvenliğini artırmayı hedefleyen bu yaklaşım, hem bireysel mesleki gelişimi hem de toplum sağlığını olumlu yönde etkileyecek bir potansiyele sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Dijital yeterlilik, simülasyon eğitimi, sağlık eğitimi, meslek yüksekokulu, dijital dönüşüm.

DIGITAL COMPETENCE IN HEALTHCARE: SIMULATION-BASED EDUCATION FOR HEALTH STUDENTS IN VOCATIONAL SCHOOLS

ABSTRACT

Today, the integration of digital technologies into health education processes has become inevitable in order to improve the quality of healthcare services. In this context, digital competence is of critical importance for students in health-related fields to participate effectively and safely in professional practices. Simulation-based education stands out as an effective instructional method for developing digital competencies. This study aims to determine the digital competence levels of students studying in health-related departments of vocational schools in Turkey and to evaluate the impact of simulation-based education on these competencies from multiple perspectives. Digital competence encompasses individuals' abilities to use digital technologies effectively, safely, and critically. For healthcare professionals, this competence is especially vital for working effectively with digital systems (such as electronic health records, medical devices, and decision support systems) during patient care processes. Simulation-based training is an innovative teaching method that enables students to engage with digital technologies and learn by actively using them. Through this method, students are provided with opportunities to experience real-life healthcare scenarios using digital tools such as augmented reality (AR), virtual reality (VR), simulated patient scenarios, and computer-assisted clinical applications. This approach facilitates the simultaneous development of cognitive skills (decision-making, clinical reasoning, information access) and psychomotor skills (administering injections, measuring vital signs, performing basic life support). Moreover, simulation-based learning environments offer students a structured and risk-free educational setting. They allow learners to make mistakes without endangering real patients, learn from those mistakes, and reinforce their skills through repeated practice. This not only boosts students' professional self-confidence but also accelerates their adaptation to technology. Research supports that simulation is a key tool in the digital transformation of health education. This study emphasizes the importance of simulation-based education in fostering digital competencies in the healthcare field and highlights its effectiveness in enhancing the digital competence levels of vocational school health students. Simulation-based teaching methods not only introduce students to digital tools but also make multifaceted contributions in terms of clinical decision-making, developing psychomotor skills, and gaining professional confidence. The use of simulation tools such as augmented reality, virtual reality, and computer-assisted applications accelerates students' adaptation to technology and provides safe environments for learning through trial and error. In this regard, it is recommended to promote simulation-based educational approaches and systematically measure and develop digital competencies to improve the quality of health education during the digital transformation process. This approach, which aims to enhance the quality and safety of healthcare services, holds the potential to positively impact both individual professional development and public health.

Keywords: Digital competence, simulation-based education, health education, vocational school, digital transformation.

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA STAJ SÜREÇLERİNİN DİJİTALLEŞTİRİLMESİ: VERİMLİLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tuğba MANİCİ

Öğr. Gör. Dr., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Radyoterapi Programı

https://orcid.org/0000-0001-9616-6889

ÖZET

Meslek yüksekokullarında zorunlu staj yapan öğrencilerin staj belgelerinin ve hazırladıkları staj dosyalarının hâlen büyük ölçüde fiziksel ortamda yürütülmesi, ciddi ölçüde kâğıt israfına, zaman kaybına, iş gücü yüküne ve çeşitli yönetimsel aksaklıklara neden olmaktadır. Fiziksel evrakların hazırlanması, çıktı alınması, ıslak imzaların temin edilmesi ve belgelerin elden teslim edilmesi gibi işlemler hem öğrenciler hem de akademik personel açısından süreçleri karmaşık ve verimsiz hâle getirmektedir. Ayrıca belgelerin kaybolması, eksik veya hatalı doldurulması, zamanında teslim edilememesi ya da yanlış değerlendirilmesi gibi durumlar staj sürecinin güvenilirliğini ve şeffaflığını zedeleyebilmektedir. Bu noktada, staj süreçlerinin dijital ortama taşınmasıyla söz konusu problemlerin büyük ölçüde önüne geçilebileceği öngörülmektedir. Öğrencilerin staj belgelerini ve staj dosyalarını çevrim içi sistemler üzerinden hazırlayıp yüklemesi sayesinde süreç hem hızlanmakta hem de belirli bir standart dâhilinde yürütülmektedir. Dijital sistemlerin sunduğu otomatik tarih atama, eksik belge uyarısı, içerik kontrolü gibi özellikler, hem öğrencilerin hata yapma riskini azaltmakta hem de danışmanların değerlendirme sürecini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca belgelerin düzenlenebilir, arşivlenebilir ve gerektiğinde kolayca erişilebilir olması, tüm paydaşlara önemli ölçüde zaman ve emek kazandırmaktadır. Dijital sistemlerin sağladığı bir diğer önemli avantaj da iletişim süreçlerini daha etkin hâle getirmesidir. Danışman hocalar, bölüm staj komisyonları ve işyeri yetkilileri arasında hızlı, düzenli ve belge üzerinden izlenebilir bir iletişim kurulabilmektedir. Bu durum, bilgi akışında yaşanabilecek gecikmeleri ve karışıklıkları en aza indirmekte; aynı zamanda değerlendirme sürecinin daha şeffaf, adil ve nesnel şekilde ilerlemesini sağlamaktadır. Sistemin denetlenebilir ve kayıt altına alınabilir yapısı, kişisel inisiyatiflere bağlı hataları ve adaletsizlikleri büyük ölçüde azaltmakta, kurumsal güvenilirliği artırmaktadır. Bununla birlikte, kâğıt tüketiminin ciddi oranda azalması, dijitalleşmenin çevresel sürdürülebilirlik boyutunu da ön plana çıkarmaktadır. Kâğıt, toner, klasör ve fiziki depolama ihtiyaçlarının azalması, doğal kaynakların korunmasına katkı sağlamakta ve kurumların çevre dostu uygulamalara yönelmesini teşvik etmektedir. Bu dijital dönüşüm aynı zamanda kurumların uzun vadeli stratejik planlamalarına da hizmet etmektedir. Zaman ve kaynak tasarrufu sağlaması, iş yükünü hafifletmesi ve kaliteyi artırması açısından dijitalleştirme; modern eğitim anlayışının, sürdürülebilirlik vizyonunun ve teknolojik gelişmelerin gerektirdiği bir model olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, staj süreçleri, sürdürülebilirlik, verimlilik, çevrim içi belge yönetimi.

DIGITIZATION OF INTERNSHIP PROCESS IN VOCATIONAL SCHOOLS: EFFICIENCY AND SUSTAINABILITY

ABSTRACT

The compulsory internship documents and portfolios of students in vocational schools are still largely managed in physical form, leading to significant paper waste, time loss, labor burden, and various administrative disruptions. The processes of preparing physical documents, printing, obtaining signatures, and submitting them create inefficiencies for both students and academic staff. Furthermore, issues such as the loss of documents, incorrect or incomplete filling out of forms, late submission, or inaccurate evaluation of the documents undermine the reliability and transparency of the internship process. It is anticipated that transferring the internship processes to a digital environment could largely eliminate these issues. By preparing and uploading internship documents and portfolios through online systems, the processes can be expedited and standardized. Features provided by digital systems, such as automatic date stamping, incomplete document alerts, and content control, reduce the risk of errors by students and simplify the evaluation process for advisors. Additionally, the ability to edit, archive, and easily access documents when necessary provides significant time and labor savings for all parties involved. Another major advantage of digital systems is that they make communication processes more efficient. Fast, organized, and document-based communication can be established between advisors, department internship committees, and workplace officials. This reduces delays and confusion in information flow, while also ensuring that the evaluation process proceeds more transparently, fairly, and objectively. The auditable and recordable nature of the system greatly reduces errors and injustices based on personal initiative, increasing institutional credibility. Moreover, the significant reduction in paper consumption emphasizes the environmental sustainability aspect of digitalization. The reduction in the need for paper, toner, folders, and physical storage contributes to the preservation of natural resources and encourages institutions to adopt eco-friendly practices. This digital transformation also serves the long-term strategic planning of institutions. The model of digitalization, providing time and resource savings, reducing workload, and enhancing quality, stands out as a model that aligns with modern educational concepts, sustainability visions, and the technological developments required.

Keywords: Digital transformation, ınternship processes, sustainability, efficiency, online document management.

SAĞLIK EĞİTİMİNDE YENİLİKÇİ EĞİTİM MODELLERİNİN KULLANILMASI VE GELİŞTİRİLMESİ: MESLEK YÜKSEKOKULLARI PERSPEKTİFİ

Derya BOLAT

Öğr. Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı

https://orcid.org/0000-0002-9202-256X

ÖZET

Meslek yüksekokulları, sağlık hizmetlerinin temelini oluşturan ara insan gücünün yetiştirildiği kritik kurumlardır. Bu okullarda verilen eğitim, hem teorik bilgi aktarımı hem de uygulama becerilerinin kazandırılması açısından son derece önemlidir. Dijital teknolojilerin gelişmesi ve eğitim alanına bütünleştirilmesi, özellikle sağlık eğitiminde yeni öğretim modellerinin kullanımını zorunlu kılmıştır. Son yıllarda dijital eğitim araçları; ders içeriklerinin sunulması, simülasyon tabanlı uygulamalar, sanal laboratuvarlar ve klinik beceri eğitimi alanlarında yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bu bildirinin amacı, sağlık eğitiminde dijital eğitim modellerinin son on yılda nasıl kullanıldığını, bu modellerin eğitim süreçlerine olan etkilerini ve karşılaşılan güçlükleri analiz etmektir. Ayrıca, bu alandaki uygulamaların geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunarak gelecek perspektifi sunmak da amaçlanmaktadır. Bu çalışma, 2015–2024 yılları arasında sağlık alanında dijital eğitim uygulamaları üzerine yapılmış çalışmaları inceleyen bir literatür taramasına dayalı derleme niteliğindedir. Çalışma kapsamında uzaktan eğitim sistemleri, hibrit eğitim uygulamaları, simülasyon teknolojileri, dijital ölçme-değerlendirme araçları ve yapay zekâ destekli içerikler incelenmiştir. Sağlık profesyonellerinin yetiştirilmesinde dijital eğitim uygulamalarının artış gösterdiği gözlemlenmektedir. Teorik derslerin, Covid19 Pandemisinden sonra, çevrim içi platformlar üzerinden senkron ve asenkron yöntemlerle daha yaygın olarak uygulandığı görülmektedir. Klinik uygulamaların birebir yüz yüze yapılması zorunluluğu nedeniyle simülasyon tabanlı eğitim modelleri ön plana çıkmıştır. Sanal vaka senaryoları, video destekli beceri uygulamaları ve artırılmış gerçeklik araçları, öğrencilerin mesleki yetkinliklerini geliştirmede üç boyutlu modellerin kullanımına ek olarak öğretim yöntemini desteklediği görülmektedir. Ancak dijital araçlara erişim, altyapı eksiklikleri, akademik personelin dijital yeterliliği gibi faktörler süreci sınırlayan başlıca etkenlerdir. Ayrıca bazı öğrencilerde motivasyon eksikliği, dikkat dağınıklığı ve yüz yüze etkileşim yoksunluğu da dijital öğrenmenin dezavantajları arasında yer almıştır. Dijital eğitim modelleri, meslek yüksekokullarında eğitim kalitesini artırma ve öğrenme sürecini çeşitlendirme açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak bu modellerin etkinliğini artırmak için altyapı yatırımlarının tamamlanması, eğiticilerin dijital pedagojik donanımının güçlendirilmesi ve öğrenci merkezli içeriklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Gelecekte, yapay zekâ, sanal gerçeklik ve simülasyon teknolojilerinin daha bütünleşmiş biçimde kullanılmasıyla, meslek yüksekokulu öğrencilerinin hem teorik bilgi hem de pratik beceri düzeylerinin daha üst seviyelere taşınması mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksekokulları, sağlık eğitimi, klinik beceri eğitimi, digital öğrenme.

THE USE AND DEVELOPMENT OF INNOVATIVE EDUCATIONAL MODELS IN HEALTH EDUCATION: A VOCATIONAL SCHOOL PERSPECTIVE

ABSTRACT

Vocational schools are critical institutions where mid-level healthcare professionals, who form the backbone of health services, are trained. The education provided in these schools is of paramount importance in terms of both theoretical knowledge transfer and the acquisition of practical skills. The advancement of digital technologies and their integration into education have made the use of new instructional models essential, particularly in health education. In recent years, digital learning tools have been widely used in delivering course content, simulation-based practices, virtual laboratories, and clinical skills training. This paper aims to analyze how digital education models have been utilized in health education over the past decade, their effects on educational processes, and the challenges encountered. Furthermore, it seeks to offer recommendations for improving practices in this area and to provide a future-oriented perspective. This study is a literature review based on research conducted between 2015 and 2024 regarding digital education practices in the field of health. It examines various elements, including distance education systems, hybrid learning models, simulation technologies, digital assessment and evaluation tools, and AI-supported content. There has been a notable increase in the use of digital education practices in the training of healthcare professionals. Since the COVID-19 pandemic, theoretical courses have been more widely delivered through online platforms using synchronous and asynchronous methods. Due to the necessity of conducting clinical practices in person, simulation-based educational models have become more prominent. Virtual case scenarios, video-supported skill practices, and augmented reality tools have been shown to support teaching methods and enhance students' professional competencies, in addition to the use of three-dimensional models. However, limited access to digital tools, infrastructural deficiencies, and the digital competency of academic staff have emerged as major limiting factors. Moreover, student-related challenges such as lack of motivation, distractions, and reduced face-to-face interaction have also been identified as disadvantages of digital learning. Digital education models offer significant opportunities to enhance the quality of education and diversify the learning process in vocational schools. However, to increase the effectiveness of these models, it is necessary to complete infrastructure investments, strengthen the digital pedagogical competencies of educators, and develop student-centered content. In the future, more integrated use of artificial intelligence, virtual reality, and simulation technologies will likely enable vocational school students to attain higher levels of both theoretical knowledge and practical skills.

Keywords: Vocational schools, health education, clinical skills training, digital learning.

TÜRKİYE'DE MESLEK YÜKSEKOKULLARI PROGRAMLARI VE İŞGÜCÜ PİYASASI UYUMU: VERİYE DAYALI BİR ANALİZ

Yasin ATALAY

Öğr. Gör., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Geyve Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Programı

https://orcid.org/0000-0002-8947-9016

Süleyman BAKKAL

Öğr.Gör., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Geyve Meslek Yüksekokulu Finans-Bankacılık ve Sigortacılık Programı

https://orcid.org/0000-0001-8234-3661

ÖZET

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve küresel rekabet, işgücü piyasasını hızla dönüştürmekte ve nitelikli işgücüne olan talebi her geçen gün artırmaktadır. Bu dönüşüm, Türkiye'de genç işsizlik oranlarını daha görünür hale getirirken, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının, özellikle de meslek yüksekokullarının işgücü piyasasıyla olan ilişkisi yeniden tartışma konusu haline gelmiştir. Türkiye'de mesleki eğitimin yaygınlaştırılması hedefiyle son yıllarda meslek yüksekokulu sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Ancak bu artış, çoğu zaman piyasa ihtiyaçlarına dayalı bir planlamadan ziyade arz yönlü yaklaşımlarla şekillenmiş; bu durum meslek yüksekokullarında açılan programların işgücü piyasasının taleplerinden kopuk bir yapıya bürünmesine neden olmuştur. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki meslek yüksekokulu programları ile işgücü piyasasında "açık işler" ve "eleman temininde güçlük çekilen meslekler" arasındaki ilişkiyi veriye dayalı olarak analiz etmektir. Çalışmada doküman analizi yöntemi benimsenmiş; Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve meslek yüksekokullarına ilişkin veriler ile Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması bulguları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, Türkiye genelinde 205 üniversite bünyesinde faaliyet gösteren 1010 meslek yüksekokulunda büyük ölçüde birbirine benzer içeriklere sahip çok sayıda programın bulunduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan Türkiye İş Kurumu verileri, işverenlerin öncelikle makineci (dikiş), servis elemanı, mobilya ustası, kaynakçı, inşaat işçisi, satış danışmanı ve tır-çekici şoförü gibi alanlarda nitelikli ara eleman bulmakta zorlandığını göstermektedir. Araştırmanın dikkat çeken bir diğer bulgusu, işverenlerin çoğunlukla belirli bir eğitim düzeyinden ziyade, pratik becerilere ve iş yapma yeterliliğine sahip bireyleri tercih ettikleridir. Bu tablo, meslek yüksekokulu programlarının içeriği ile işgücü piyasası beklentileri arasındaki uyum sorununun daha derinlemesine ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Sonuç olarak, meslek yüksekokullarında açılan programların işgücü piyasası talepleriyle daha yüksek düzeyde örtüşmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, programların sektör bazlı analizlere dayalı olarak yeniden yapılandırılması, mezunların istihdamını artırmaya yönelik yasal ve kurumsal düzenlemelerin geliştirilmesi ve iş dünyası ile eğitim kurumları arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki eğitim, meslek yüksekokulu, eğitim-istihdam ilişkisi

ALIGNMENT BETWEEN VOCATIONAL SCHOOL PROGRAMS AND LABOR MARKET DEMANDS IN TÜRKİYE: A DATA-DRIVEN ANALYSIS

ABSTRACT

In today's world, technological advancements and global competition are rapidly transforming labor markets and continuously increasing the demand for a qualified workforce. This transformation has made youth unemployment more visible in Türkiye and brought the relationship between vocational and technical education institutions—particularly vocational schools—and the labor market back into focus. In recent years, there has been a significant increase in the number of vocational schools in Türkiye, driven by the goal of expanding vocational education. However, this growth has often been shaped by supply-oriented approaches rather than labor market needs. As a result, the programs established within vocational schools have largely become disconnected from actual labor market demands. This study aims to analyze, based on empirical data, the alignment between vocational school programs in Türkiye and labor market needs, particularly in relation to "vacant jobs" and "occupations experiencing labor shortages." The research adopts a document analysis method, examining data from the Council of Higher Education (YÖK) and vocational schools, and comparing it with the findings of the 2023 Labor Market Survey conducted by the Turkish Employment Agency (İŞKUR). The findings reveal that within the 205 universities operating across Türkiye, a total of 1,010 vocational schools offer a wide range of programs with highly similar content. However, İŞKUR data indicates that employers face considerable difficulties in recruiting qualified intermediate staff in occupations such as industrial sewing machine operators, waitstaff, furniture makers, welders, construction workers, sales consultants, and truck-trailer drivers. Another notable finding is that employers often prioritize practical skills and job performance over formal education levels. This highlights the need to critically assess the mismatch between vocational school program content and labor market expectations. In conclusion, vocational school programs should be more closely aligned with labor market demands. This calls for restructuring programs based on sectoral needs analyses, introducing regulatory and institutional reforms to enhance graduate employability, and strengthening collaboration between education providers and the business sector.

Keywords: Vocational education, vocational school, education-employment relationship.

T.C. İSTANBUL ŞİŞLİ
MESLEK YÜKSEKOKULU